

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

**Ozljede
u Republici Hrvatskoj
u 2020. godini**

Zagreb, 2022.

OZLJEDE U REPUBLICI HRVATSKOJ U 2020. GODINI

Zagreb, 2022.

Izdavač: HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Rockefellerova 7, 10 000 Zagreb
www.hzjz.hr

Ravnatelj: Izv. prof. dr. sc. Krunoslav Capak, prim. dr. med.

Glavni urednik: Ivana Brkić Biloš, dr. med. spec. epidemiologije

---

Autori: Ivana Brkić Biloš, dr. med. spec. epidemiologije
Peta Čukelj, mag. psih.

Suradnici: dr. sc. Marijan Erceg, dr. med.
prim. Sandra Mihel, dr. med.
Ana Trajanoski, bacc.med.techn.
doc. dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.
Željka Draušnik, dr.med.
Ivana Grahovac, dr. med.

ISBN 978-953-8362-20-0

Zagreb, 2022.

Molimo da se prilikom korištenja podataka navede izvor

SADRŽAJ

UVOD	1
OZLJEDE - VELIČINA PROBLEMA U SVIJETU	4
OZLJEDE - ZNAČAJAN JAVNOZDRAVSTVENI PROBLEM U HRVATSKOJ	10
POKAZATELJI MORTALITETA	10
Usporedba mortaliteta od ozljeda u Hrvatskoj u odnosu na druge europske države	25
POKAZATELJI MORBIDITETA	32
Bolnički morbiditet	32
Broj dana bolničkog liječenja i prosječna dužina liječenja od ozljeda	33
Morbiditet od ozljeda u vrijeme pandemije COVID-19	46
Izvanbolnički morbiditet	48
OZLJEDE KAO UZROK INVALIDITETA	50
IZVOR PODATAKA I LITERATURA	53

UVOD

Ozljede predstavljaju važan javnozdravstveni problem u Hrvatskoj i svijetu zbog visokog udjela u ukupnoj smrtnosti i pobolu. Pod ozljedama se podrazumijeva čitav niz dijagnostičkih entiteta koji su prema Medicinskoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema – X. revizija, svrstani u dvije skupine:

- skupina IXX. *Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka* (S00 - T98)
- skupina XX. *Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta* (V01 - Y98)

U skupini „*Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta*“ ozljede su svrstane prema mehanizmu nastanka, odnosno vanjskom uzroku. U području javnog zdravstva najviše se koristi ova podjela u svrhu praćenja, izrade, provedbe i evaluacije preventivnih programa. Ozljede se dalje dijele na dvije glavne podskupine: *nenamjerne ozljede* - ozljede nastale u prometu, padovi, trovanja, opekline, utapanja i drugo te na *namjerne ozljede* - ozljede nastale uslijed samoozljedivanja, nasilja, terorizma i ratova. U skupini XX. *Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka* ozljede su svrstane u dijagnostičke podskupine prema naravi ozljeda. Uobičajeni engleski izrazi u stručnoj i znanstvenoj literaturi za tjelesne ozljede kao i za vanjske uzroke ozljeda su: „*injuries*“ (ukupne ozljede), „*unintentional injuries*“ (nenamjerne ozljede) i „*intentional injuries*“ ili „*violence*“ (namjerne ozljede ili nasilje). Rjeđe se koristi prethodno dugo primjenjivani izraz „*accidents*“ (nesreće) jer se želi naglasiti da ozljede nisu neizbjježivi, već nasuprot tome, preventibilni događaji. U hrvatskoj stručnoj i znanstvenoj literaturi

Ozljede i COVID -19

Obzirom da smo u 2020. godini bili suočeni s pandemijom COVID-19 koja je imala znatan utjecaj na zdravlje i ponašanje ljudi, ukratko je analiziran i njen utjecaj na mortalitet i morbiditet od ozljeda. U Hrvatskoj je uočen pad mortaliteta od ukupnih ozljeda u 2020., a taj je pad prvenstveno uzrokovani padom u broju umrlih u prometnim nesrećama.

Istraživanja u drugim zemljama pokazala su utjecaj razdoblja lockdown-a, u kojem je smanjena stopa prometnih nesreća i utapanja, no stope suicida, ozljeda uslijed nasilja te onih uzrokovanih zloupotrebom sredstava ovisnosti pokazuju porast.

Značajnije razlike primjećene su u morbiditetu, odnosno bolničkom liječenju zbog ozljeda. Smanjenje hospitalizacija uzrokovano je djelomičnim zatvaranjem bolničkih sustava kao i uvođenjem lockdowna koji je doveo do promjena u svakodnevnom životu. Detaljniji prikaz hospitalizacija pandemiji 2020. prikazan je u poglavju „Ozljede i Covid 19“.

često se koriste izrazi: „nesreće“ za ukupne ozljede ili samo za nenamjerne ozljede te „nasilne smrti“ za mortalitet od ukupnih ozljeda.

U publikaciji "Ozljede u Republici Hrvatskoj" prikazan je mortalitet i morbiditet od ozljeda u Hrvatskoj po spolu, dobi i geografskoj distribuciji. Osim toga, publikacija sadrži i kratki dio u kojem su prikazani osnovni pokazatelji veličine problema u svijetu u svrhu usporedbe i boljeg razumijevanja važnosti ozljeda.

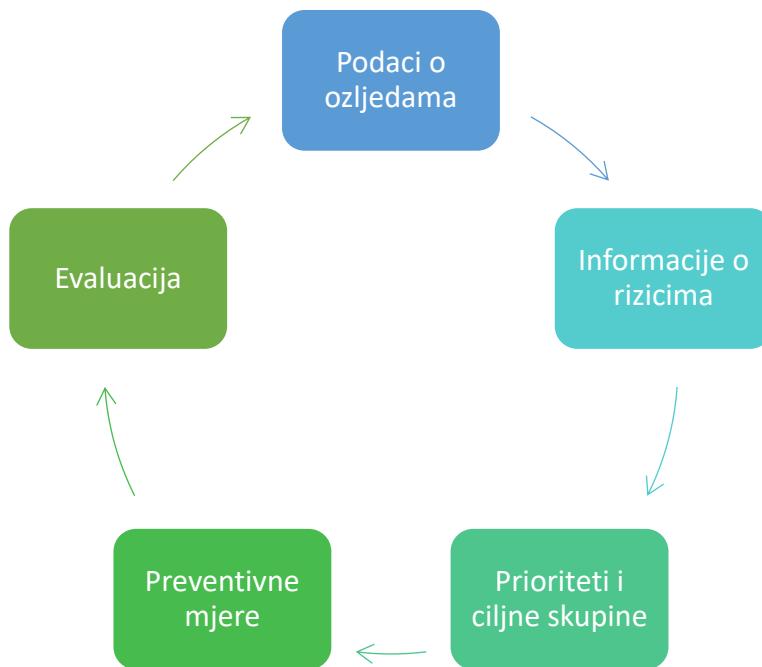
Za analizu pojedinih vanjskih uzroka ozljeda kao i naravi ozljeda korištene su troznakovne kategorije prema Medicinskoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema, X revizija. Epidemiološka analiza napravljena je na temelju podataka mortalitetne statistike Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, podataka o bolničkom i izvanbolničkom morbiditetu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (baza podataka bolnički liječenih pacijenata, baze podataka utvrđenih bolesti i stanja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i u djelatnosti hitne medicine) te podataka Registra osoba s invaliditetom. Za usporedbu s drugim državama Europe korištene su baze podataka Svjetske zdravstvene organizacije - *European Health for all (HFA) database* i *European mortality database* iz studenog 2021. godine, kao i podaci Eurostata. Podaci su prikazani kao opće, dobno i spolno specifične i dobno-standardizirane stope te postotni udio u morbiditetu i mortalitetu. Stope mortaliteta i

morbiditeta od ozljeda za 2020. godinu, kao i stope mortaliteta i morbiditeta od ozljeda kroz desetogodišnje razdoblje izračunate su na procjenu stanovništva sredinom godine prema podacima Državnog zavoda za statistiku. Dobno standardizirana stopa mortaliteta od ozljeda u 2020. godini za županije izračunata je na standardnu populaciju dobivenu korištenjem popisa stanovništva Hrvatske iz 2011. godine.

Podaci prikazani u ovoj publikaciji namijenjeni su zdravstvenim djelatnicima i drugim stručnjacima koji rade na području istraživanja i prevencije ozljeda kao i svima onima koji su uključeni u organizaciju zdravstvene zaštite te u postupke donošenja, provedbe i evaluacije preventivnih programa na ovom području (slika 1).

Slika 1.

Podaci o ozljedama – ključ prevencije

Izvor: Prilagođeno iz publikacije "Injuries in the European Union", 2008-2010

OZLJEDE – VELIČINA PROBLEMA U SVIJETU

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije u svijetu godišnje zbog svih ozljeda (nenamjernih i namjernih) smrtno strada 4,4 milijuna ljudi s udjelom od 8% u ukupnoj smrtnosti. Čak 2/3 svih smrti od ozljeda dogode se kod osoba muškog spola. Vodeći su uzrok smrti u djece i mlađih u dobi od 5 do 29 godina starosti. Ozljede zbog svog visokog udjela u smrtnosti i pobolu predstavljaju ozbiljan javnozdravstveni problem, posebno izražen u srednje i slabo gospodarski razvijenim državama svijeta. Vodeći uzroci mortaliteta zbog ozljeda su cestovne prometne nesreće (30%), samoubojstva (18%) i padovi (18%) (slika 1).

U mnogim razvijenim državama svijeta posljednjih se godina bilježi smanjenje smrtnosti od ozljeda kao posljedica primjene preventivnih programa, međutim u zemljama u razvoju i dalje raste smrtnost od određenih vanjskih uzroka. Ukoliko se nastave dosadašnji trendovi, prema procjenama istraživanja *Globalno opterećenje bolestima (2019.)*, cestovne prometne nesreće u 2040. godini zauzet će niže mjesta na ljestvici mortaliteta u odnosu na 2020. godinu, dok će samoubojstva i padovi zauzeti više mjesto. Procjenjuje se da bi prometne nesreće mogle pasti s 10. na 12. mjesto vodećih uzroka smrti, dok će samoubojstva doći s 16. na 14. mjesto, a padovi s 18. na 15. mjesto (tablica 1).

Prema rezultatima istraživanja „*Globalno opterećenje bolestima (2019.)*“ vodeći uzrok opterećenja ozljedama izraženo pokazateljem: DALYs (disability-adjusted life years - prilagođene godine života s dizabilitetom) su prometne nesreće (31%), a slijede padovi (16%) te samoubojstva (14%) (slika 2). Pokazatelj DALY uključuje godine izgubljenog života (YLL eng. years of life lost) i godine života s dizabilitetom (YLDs, eng. years lived with disability). Ovaj pokazatelj se koristi, osim za procjenu opterećenja ozljedama i u istraživanjima učinkovitosti (*cost-effectiveness*) određenih intervencija u prevenciji ozljeda uključujući i mjere planiranja u zdravstvu.

U Europi (Europska regija SZO-a) godišnje od ozljeda smrtno strada oko 493.000 osoba s udjelom od 5,3% u ukupnoj smrtnosti te udjelom od 9,6% u ukupnom opterećenju bolestima izraženo pokazateljem "YLLs". Ozljede su u Europi vodeći uzrok smrti u dobnoj skupini 5-49 godina. Stope smrtnosti od ozljeda u Europskoj regiji više su kod muškog spola, rastu s dobi, pa su najviše u starijoj dobnoj skupini (Slika 3).

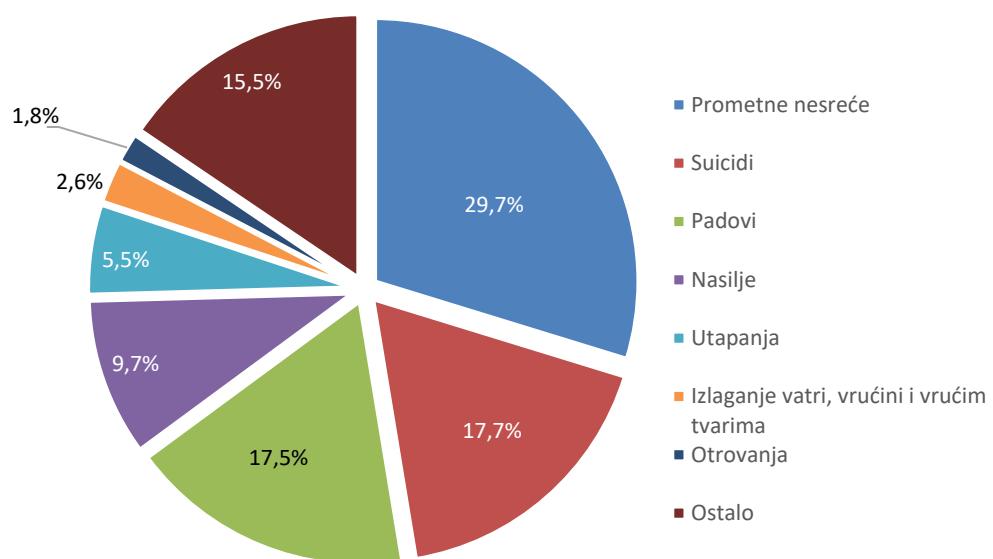
Prema podacima *Globalnog izvješća o stanju sigurnosti u cestovnom prometu* izdanog u 2018. godini u svijetu je zbog cestovnih prometnih nesreća smrtno stradalo 1,35 milijuna ljudi dok ih je 50 milijuna ozlijedeno. Najviše je osoba (93%) stradalo u slabo i srednje gospodarski razvijenim državama svijeta. Stope smrtnosti u slabo razvijenim zemljama tri puta su veće (27,5/100.000) od onih u razvijenim državama (prosječno 8,3/100.000). Ukoliko se analiziraju pojedine regije Svjetske zdravstvene organizacije, najviše stope smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća imaju države Afričke regije (prosjek: 27,2/100.000), dok su najniže stope zabilježene u Europskoj regiji (7,4/100 000) (slika 4). U Europskoj regiji bilježe se velike razlike u stopama smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća između gospodarski slabo razvijenih država koje imaju tri puta veće stope smrtnosti u odnosu na razvijene države. U pojedinim državama, kao što su primjerice Nizozemska, Norveška, Švedska, Švicarska i Ujedinjeno Kraljevstvo posljednjih su godina napravljena velika ulaganja u području prevencije što je vidljivo i u stopama smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća koje su među najnižima u svijetu. Hrvatska se sa stopom 7,95/100.000 nalazi ispod prosjeka Europske regije, ali ima 2 i pol puta višu stopu u odnosu na Švedsku i Švicarsku. Obzirom da su cestovne prometne nesreće jedan od vodećih uzroka prijevremene smrtnosti u svijetu, Generalna skupština Ujedinjenih naroda u rujnu 2020. usvojila je rezoluciju kojom se razdoblje 2021.- 2030. proglašava *Desetljećem akcije za sigurnost cestovnog prometa 2021.-2030.*, a glavni cilj je smanjiti broj smrtno stradalih i ozlijedjenih u prometnim nesrećama za 50% do 2030. godine. Ova rezolucija nastavlja se na prehodnu, *Desetljeće akcije za sigurnost cestovnog prometa 2011.-2020.* kojom su postavljeni temelji za ubrzanje preventivnih aktivnosti u narednom razdoblju.

Padovi su drugi vodeći uzrok smrti od nenamjernih ozljeda u svijetu iza prometnih nesreća. Procjenjuje se da u svijetu godišnje 684.000 osoba smrtno strada zbog pada, od toga 80% u slabo i srednje gospodarski razvijenim državama. U svim regijama svijeta (podjela prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji) najviše stope smrtnosti su u starijoj dobi (65 i više godina). Osobe muškog spola u slabo i srednje gospodarski razvijenim državama Europe imaju više stope smrtnosti zbog padova u odnosu na žene.

Obzirom da je kvalitetno prikupljanje podataka o okolnostima nastanka ozljeda ključno za njihovu prevenciju, posljednjih godina se radi na unaprjeđenju sustava praćenja ozljeda u Europi putem prikupljanja podataka iz hitnih bolničkih prijema te podataka stacionarnog bolničkog liječenja. Ovaj se sustav posljednjih godina intenzivno razvija u državama Europske unije kroz više projekata financiranih od strane Europske komisije poznatih pod nazivom IDB

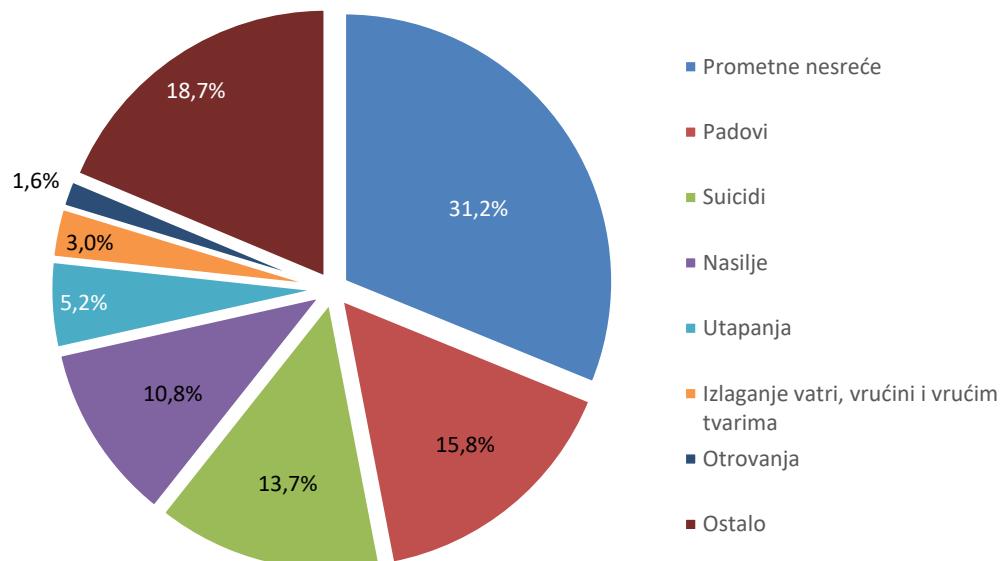
(Injury Data Base), JAMIE i BRIDGE Health. Prema podacima izvješća Injury Data Base (IDB-a) većina ozljeda se događa kod kuće, a najčešće su im izloženi djeca i starije osobe. Ozljede povezane sa sportom kao i ozljede zbog padova u starijoj populaciji pokazuju rast posljednjih godina. U cilju unaprjeđenja dijagnostike, liječenja i rehabilitacije ozlijedjenih osoba sukladno suvremenim smjernicama u pojedinim državama se uspostavljaju i razvijaju trauma registri. Trauma registar Njemačke (TraumaRegister DGU®) predstavlja primjer dobre prakse za analizu pokazatelja kvalitete zbrinjavanja te unaprjeđenje liječenja osoba s težim ozljedama. Podaci se unose putem web aplikacije iz bolnica u Njemačkoj, ali i iz bolnica drugih država (Slovenija, Švicarska, Austrija, Nizozemska, Finska, Belgija, Luksemburg i Ujedinjeni Arapski Emirati).

Slika 1. Smrtnost od ozljeda u svijetu 2019. godine, vanjski uzroci (udio)

*Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

Izvor: Global burden of disease, 2019

Slika 2. Opterećenje ozljedama (DALYs) u svijetu 2019. godine, vanjski uzroci (udio)

*Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

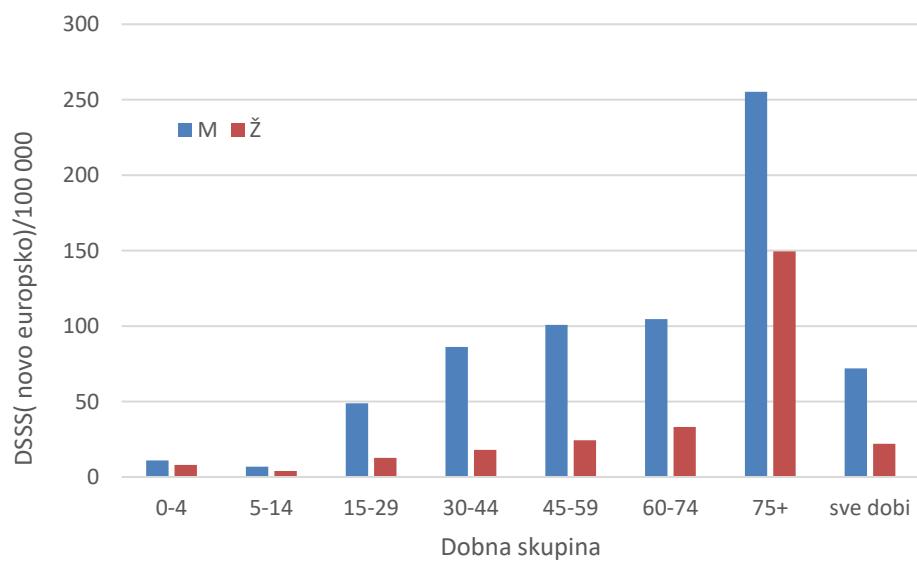
Izvor: Global burden of disease, 2019

Tablica 1.

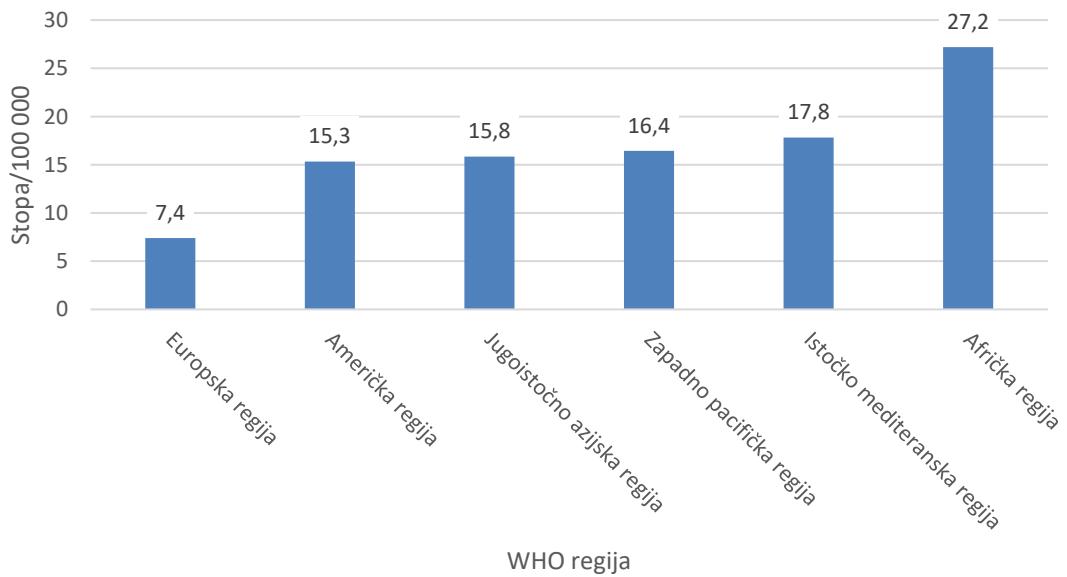
Projekcije uzroka smrti, usporedba za 2020. i 2040. godinu

Vodeći uzroci smrti u svijetu	
2020.	2040.
1. Ishemijska bolest srca	1. Ishemijska bolest srca
2. Moždani udar	2. Moždani udar
3. Konična opstruktivna bolest pluća	3. Alzheimerova bolest
4. Alzheimerova bolest	4. Konična opstruktivna bolest pluća
5. Infekcije donjih dišnih puteva	5. Infekcije donjih dišnih puteva
6. Rak pluća	6. Konična bubrežna bolest
7. Dijarealne bolesti	7. Šećerna bolesti
8. Šećerna bolest	8. Rak pluća
9. Konična bubrežna bolesti	9. Hipertenzivne bolesti srca
10. Cestovne prometne nesreće	10. Dijarealne bolesti
11. Hipertenzivne bolesti srca	11. Rak jetre
12. Tuberkuloza	12. Cestovne prometne nesreće
13. Rak kolorektuma	13. Rak kolorektuma
14. Rak jetre	14. Samoubojstva
15. Rak želuca	15. Padovi
16. Samoubojstva	16. HIV/AIDS
17. HIV/AIDS	17. Druge kardiovaskularne bolesti
18. Padovi	18. Rak želuca
19. Malaria	19. Tuberkuloza
20. Druge kardiovaskularne bolesti	20. Rak dojke

Izvor: Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME). GBD Compare. Seattle, WA: IHME, University of Washington, 2015.

Slika 3. Stope smrtnosti od ozljeda u Europskoj regiji, prema spolu, 2017.

Izvor podataka: WHO HFA-DB, studeni 2021.

Slika 4. Stope smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća u pojedinim regijama Svjetske zdravstvene organizacije (posljednji dostupni podaci, ovisno o regiji)

Izvor podataka: WHO baza podataka

OZLJEDE – ZNAČAJAN JAVNOZDRAVSTVENI PROBLEM U HRVATSKOJ

POKAZATELJI MORTALITETA

U posljednjem desetogodišnjem razdoblju (2011. - 2020.) ukupne ozljede (V01-Y98) nalaze se na trećem ili četvrtom mjestu vodećih uzroka smrtnosti u Hrvatskoj, osim u 2020. godini kad je na 4. mjestu uzroka smrti COVID-19, a ozljede se nalaze na petom mjestu ljestvice smrtnosti iza bolesti srca i krvnih žila (22.817), novotvorina (13.508), endokrinih bolesti, bolesti prehrane i metabolizma (4.735) i COVID-19 (4.478) s ukupno 2.613 umrlih i udjelom od 4,6% u ukupnoj smrtnosti (slika 1).

Stopne smrtnosti od ozljeda u oba spola ukupno osciliraju u zadnjem desetogodišnjem razdoblju u rasponu 65-73/100.000, a uočava se blagi trend rasta stopa smrtnosti od ozljeda u osoba ženskog spola. Stopne smrtnosti od ozljeda u osoba muškog spola u blagom su padu i kreću se u rasponu 89,9/100.000 (2012.) do 78,4/100.000 (2020.) (slika 2).

Od ozljeda umire više osoba muškog spola (59%) u odnosu na osobe ženskog spola (41%) (slika 3). Stopne smrtnosti od ozljeda rastu s dobi i u svim analiziranim dobnim skupinama: 0-19, 20-39, 40-64 i 65 i više godina, veće su u muškaraca (slika 4). Dok je opća stopa smrtnosti od ozljeda u 2020. godini iznosila 64,6/100.000 (M: 78,4/100.000; Ž: 51,4/100.000), u dobi iznad 65 godine stopa je bila značajno viša: 192,3/100.000 (M: 217,7/100.000; Ž: 174,6/100.000).

Važnost ozljeda kao jednog od vodećih javnozdravstvenih problema je u tome što su one vodeći uzrok smrti u djece i mladih osoba. U 2020. godini vodeći su uzrok smrti u dobi od 10 do 39 godina u oba spola ukupno, i kod muškaraca, a u žena od 10 do 19 godina. Kada analiziramo rang ljestvicu vodećih skupina bolesti u mortalitetu po desetogodišnjim dobnim skupinama (0-9, 10-19, 20-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60-69, 70 i više godina), ozljede se kod muškaraca nalaze među 5 vodećih uzroka smrti u svim skupinama osim u dobi 60-69 i 70+, što je posljedica visoke smrtnosti od COVID-19 koji se nalazi na 3. mjestu u te dvije dobne skupine. Kod žena su također u 5 vodećih uzroka smrti osim u skupini 60-69 (tablice 1, 2 i 3). S obzirom na pokazatelj prijevremenog mortaliteta - broj potencijalno izgubljenih godina života (od 1 do 75 g.), ozljede se nalaze na trećem mjestu (30.198,5) iza novotvorina (79.097,5) i bolesti srca i krvnih žila (51.559,5). Međutim, najveći broj izgubljenih godina života po osobi je uslijed ozljeda i iznosi 11,6 (tablica 4).

Vodeći vanjski uzroci smrti od ozljeda u 2020. godini su padovi (43%), samoubojstva (21%) i prometne nesreće (12%), a zatim slijede otrovanja (3%) i gušenja (3%) (slika 5, tablica 5). Dinamika kretanja dobno specifičnih stopa razlikuje se ovisno o vanjskom uzroku, spolu i dobi. Analizom dobno specifičnih stopa smrtnosti od ozljeda prema vanjskom uzroku u oba spola ukupno uočava se sljedeće: djeca (0-19 godina) najviše umiru zbog prometnih nesreća, mlađe osobe (20-39 godina) i osobe srednje dobi (40-64 g.) umiru najviše uslijed samoubojstava, dok je u starijih osoba (65 i više g.) pad vodeći vanjski uzrok smrti sa značajno višom stopom smrtnosti u odnosu na ostale uzroke (slika 6). Raspodjela je jednaka i ako promatramo spolove odvojeno. Stope smrtnosti za vodeće vanjske uzroke ozljeda (padovi, samoubojstva, prometne nesreće) u osoba muškog spola više su u odnosu na ženski spol u svim prikazanim dobnim skupinama, osim u najstarijoj dobi (65+) gdje su stope smrtnosti zbog padova nešto niže (108,7/100.000) u odnosu na žene (125,3/100.000) (slike 7 i 8).

Analizom dobno specifičnih stopa smrtnosti od ozljeda prema vanjskom uzroku u djece 0-19 godina (oba spola ukupno, 2020.) uočava se sljedeće: kod djece u dobi 0-4 godine vodeći uzrok smrti su gušenja, u dobi 10-14 godina suicidi, u dobi 5-9 i 15-19 vodeći uzrok smrti su prometne nesreće. Treba naglasiti kako se radi o vrlo malim brojevima, pa su i varijacije slijeda uzroka ovisno o godini velike. Ako promatramo ukupno razdoblje od zadnjih 5 godina, prometne nesreće su vodeći uzrok smrti od ozljeda u djece u svim petogodišnjim dobnim skupinama, osim u najmlađoj (0-4 godine), gdje su najčešći gušenje i utapanje. Stope smrtnosti za tri vodeća vanjska uzroka ozljeda u djece (prometne nesreće, samoubojstva i utapanje) najviše su u najstarijoj doboj skupini (15-19 godina) (slika 9).

U zadnjem desetogodišnjem razdoblju došlo je do blagog pada stopa smrtnosti od ozljeda kod djece. Tako je stopa smrtnosti od ozljeda u dobi 0-19 godina (ukupno oba spola) bila 8,7/100.000 (2011.) dok je 2020. godine stopa iznosila 8,4/100.000. Iako i dalje primjetan, pad smrtnosti od ozljeda kod djece sporiji je nego u prethodnom desetogodišnjem razdoblju, kada je zbog velikog smanjenja stopa smrtnosti od prometnih nesreća kod djece i pad smrtnosti od ukupnih ozljeda u toj doboj skupini bio izraženiji.

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od ukupnih ozljeda (V01-Y98) za Hrvatsku u 2020. godini (oba spola) iznosila je 55,0/100.000. Najmanje dobno-standardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Istarskoj (44,5/100.000), Zagrebačkoj (45,8/100.000) te u Splitsko-dalmatinskoj županiji (45,9/100.000) dok najviše stope imaju Ličko-senjska (84,9/100 000), Krapinsko-zagorska (71,5/100.000) te Sisačko-moslavačka županija (70,8/100 000) (slika 10).

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od padova (W00-W19) za Hrvatsku u 2020. godini (oba spola) iznosila je 20,9/100.000. Najmanje dobno-standardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Istarskoj (12,9/100 000), Zagrebačkoj (16,0/100.000) te Varaždinskoj županiji (16,3/100 000), dok najviše stope imaju Virovitičko-podravska (40,8/100 000), Karlovačka (29,4/100 000) te Osječko-baranjska županija (29,2/100.000) (slika 11).

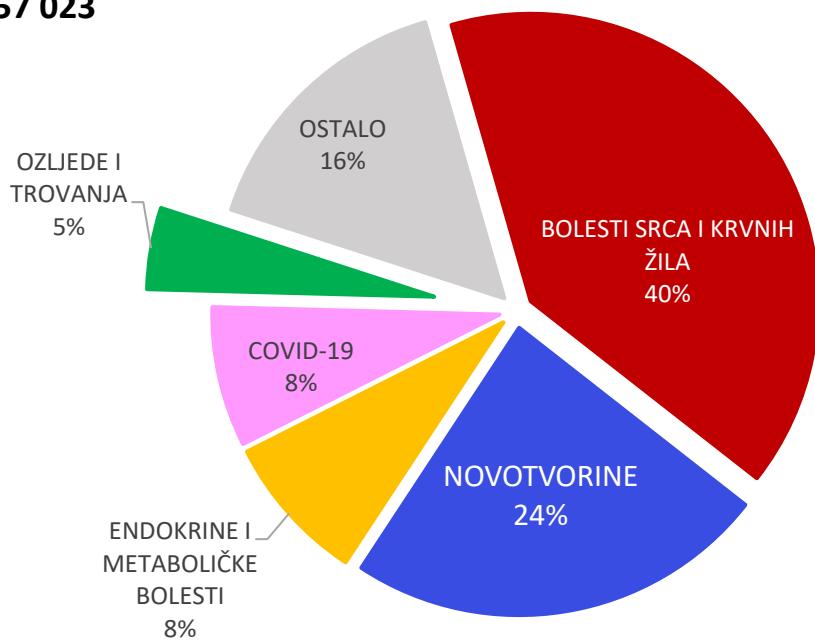
Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od prometnih nesreća (V01-V99) za Hrvatsku u 2020. godini (oba spola) iznosila je 7,3/100.000. Najmanje dobno-standardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Brodsko-posavskoj (3,7/100.000), Virovitičko-podravskoj (3,8/100.000) te Koprivničkoj županiji (3,8/100.000), dok su najviše stope zabilježene u Ličko-senjskoj (23,0/100 000), Bjelovarsko-bilogorskoj (20,3/100 000) te Požeško-slavonskoj (13,2/100.000) županiji (slika 12).

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od samoubojstava (X60-X84) za Hrvatsku u 2020. godini (oba spola) iznosila je 12,9/100.000. Najmanje dobno-standardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Zagrebačkoj županiji (8,6/100.000), Gradu Zagrebu (9,1/100.000) te Splitsko-dalmatinskoj županiji (9,5/100.000) dok najviše stope imaju Krapinsko-zagorska (22,4/100.000), Varaždinska (21,0/100.000) te Koprivničko-križevačka županija (20,5/100.000). Općenito, županije priobalnog dijela Hrvatske imaju niže stope smrtnosti zbog samoubojstava u odnosu na pojedine županije kontinentalnog dijela Hrvatske (slika 13).

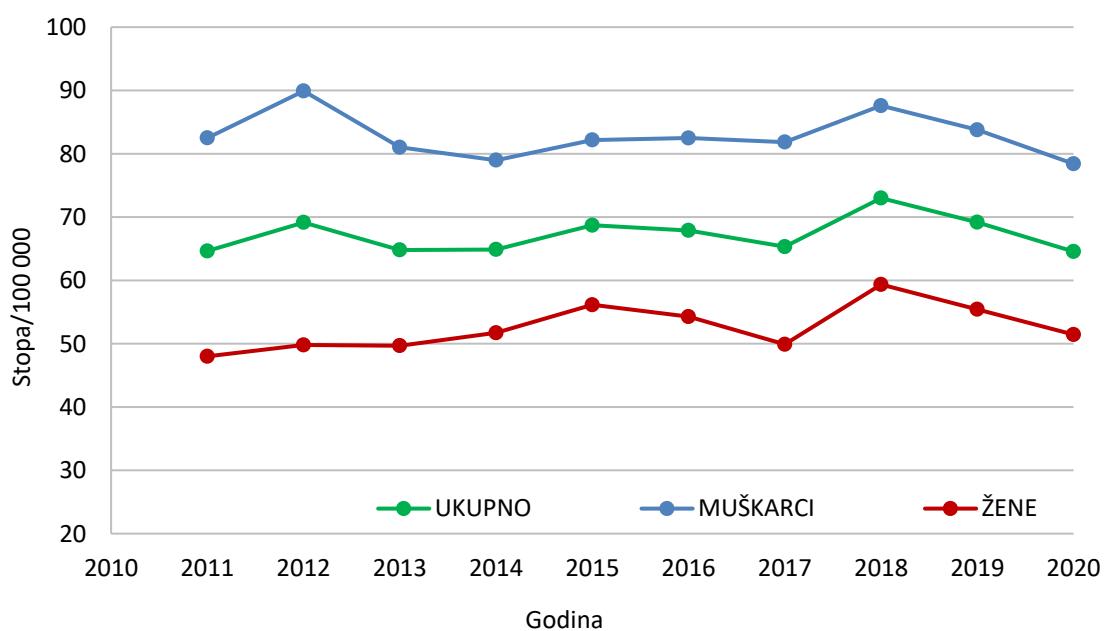
Analiza najčešćih somatskih dijagnostičkih podskupina prema vodećim vanjskim uzrocima smrti od ozljeda pokazuje da je u padovima najzastupljenija podskupina S70-S79 (ozljede kuka i bedra), u prometnim nesrećama podskupina T00-T07 (ozljede koje zahvaćaju više dijelova tijela), a u samoubojstvima podskupina T66-T78 (ostali nespecificirani učinci i vanjski uzroci). Unutar ove podskupine (T66-T78) nalazi se šifra T71 koja se odnosi na asfiksiju (tablica 6).

Slika 1. Umrli u Hrvatskoj 2020. godine, vodeće skupine bolesti, ukupno

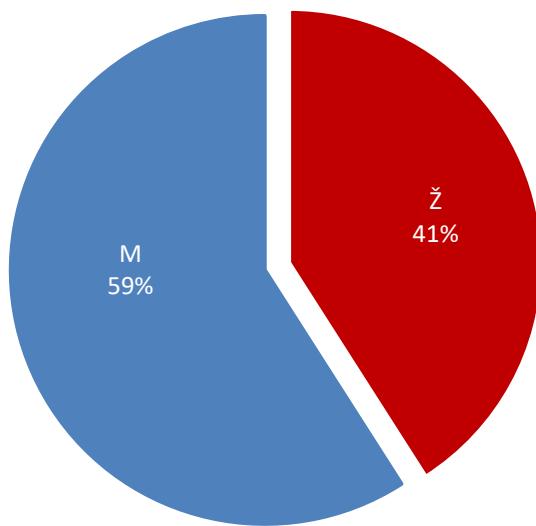
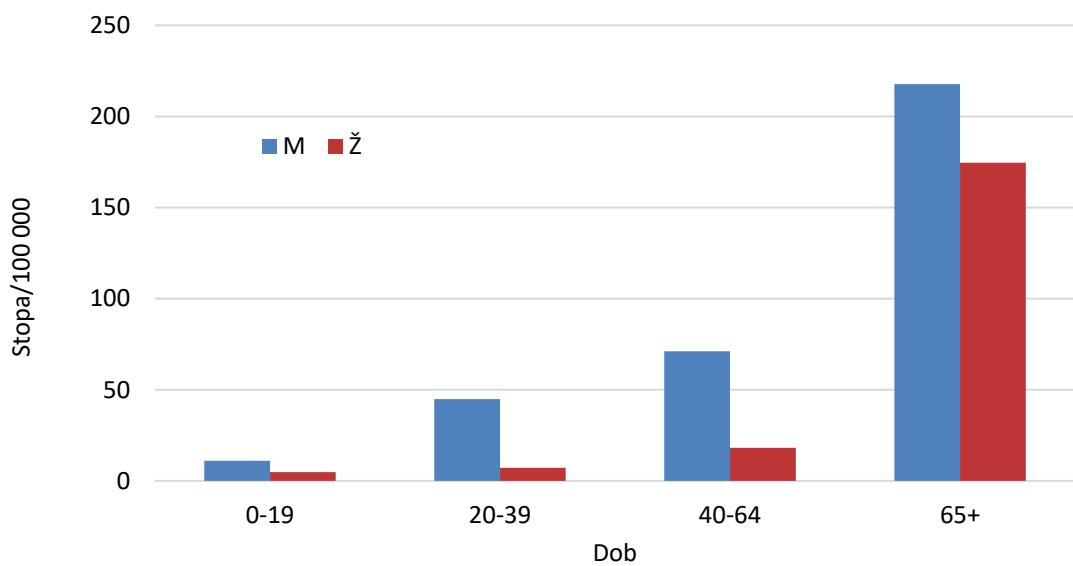
N= 57 023

*Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

Slika 2. Smrtnost od ozljeda (V01-Y98) u Hrvatskoj u razdoblju 2011.-2020.

* Stope su izračunate na procjenu stanovništva (podaci DZS-a sredinom godine)

Slika 3. Umrli od ozljeda (V01-Y98) u Hrvatskoj 2020. godine, spol**Slika 4.** Umrli od ozljeda (V01-Y98) u Hrvatskoj 2020. godine po spolu i dobnim skupinama

Tablica 1.

Vodeće skupine bolesti i broj umrlih u Hrvatskoj 2020. godine, prema dobnim skupinama, UKUPNO

DOBNE SKUPINE								
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1. P00-P99	S00-T98	S00-T98	S00-T98	C00-D48	C00-D48	C00-D48	I00-I99	
84	51	122	146	324	1.307	3.517	18.508	
2. Q00-Q99	C, G	C00-D48	C00-D48	I00-I99	I00-I99	I00-I99	C00-D48	
58	11	22	81	211	789	2.379	8.219	
3. S00-T98	I00-I99	G00-G99	I00-I99	S00-T98	S00-T98	U00-U99	E00-E99	
11	4	17	52	181	274	698	3.434	
4. C00-D48	E, Q, R	I, Q	G00-G99	K00-K93	K00-K93	E00-E99	U00-U99	
8	2	10	23	83	269	573	1.845	
5. G00-G99	A, M, U	R00-R99	F00-F99	F00-F99	U00-U99	K00-K93	J00-J99	
6	1	6	19	59	236	480	1.601	

Skupine bolesti (troznakovne kategorije) prema MKB-10:

A00 - B99	Zarazne i parazitarne bolesti
C00 - D48	Novotvorine
D50 - D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava
E00 - E99	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma
F00 - F99	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja
G00 - G99	Bolesti živčanog sustava
H00 - H59	Bolesti oka i očnih adneksa
H60 - H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka
I00 - I99	Bolesti cirkulacijskog sustava
J00 - J99	Bolesti dišnog sustava
K00 - K93	Bolesti probavnog sustava
L00 - L99	Bolesti kože i potkožnog tkiva
M00 - M99	Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva
N00 - N99	Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa
O00 - O99	Trudnoća, porođaj i babinje
P00 - P99	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
Q00 - Q99	Kongenitane malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti
R00 - R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo
S00 - T98	Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka
U00-U99	Kodovi za posebne svrhe (COVID-19)
V00 - Y98	Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta
Z00 - Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom

Napomena: broj umrlih od S00-T98 jednak je broju umrlih od V01-Y98

Tablica 2.

Vodeće skupine bolesti i broj umrlih u Hrvatskoj 2020. godine, prema dobnim skupinama, MUŠKARCI

DOBNE SKUPINE								
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	P00-P99	S00-T98	S00-T98	S00-T98	I00-I99	C00-D48	C00-D48	I00-I99
	45	40	111	122	164	768	2.221	7.165
2.	Q00-Q99	C00-D48	G00-G99	I00-I99	C00-D48	I00-I99	I00-I99	C00-D48
	33	8	12	41	163	632	1.697	4.537
3.	C00-D48	G00-G99	C00-D48	C00-D48	S00-T98	S, K	U00-U99	U00-U99
	6	7	8	34	149	215	499	1.862
4.	S00-T98	I00-I99	I, Q	G00-G99	K00-K93	U00-U99	E00-E99	E00-E99
	4	3	7	17	65	188	374	1.051
5.	A, G	Q00-Q99	R00-R99	F00-F99	F00-F99	E00-E90	K00-K93	J00-J99
	3	2	6	16	46	95	342	688

Napomena: skupine bolesti prema MKB-10 označene su u legendi Tablice 1,
broj umrlih od S00-T98 jednak je broju umrlih od V01-Y98

Tablica 3.

Vodeće skupine bolesti i broj umrlih u Hrvatskoj 2020. godine, prema dobnim skupinama, ŽENE

DOBNE SKUPINE								
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	P00-P99	S00-T98	C00-D48	C00-D48	C00-D48	C00-D48	C00-D48	I00-I99
	39	11	14	47	161	539	1.296	12.204
2.	Q00-Q99	G00-G99	S00-T98	S00-T98	I00-I99	I00-I99	I00-I99	C00-D48
	25	4	11	24	47	157	682	3.701
3.	S00-T98	C00-D48	G00-G99	I00-I99	S00-T98	S00-T98	E, U	E00-E99
	7	3	5	11	32	59	199	2.511
4.	G, R	E00-E99	Q, I, U	E00-E99	U00-U99	K00-K93	K00-K93	U00-U99
	3	2	3	7	27	54	138	1605
5.	C00-D48	I, R, U	M00-M99	G, K	K00-K93	U00-U99	J00-J99	S00-T98
	2	1	2	6	18	48	103	841

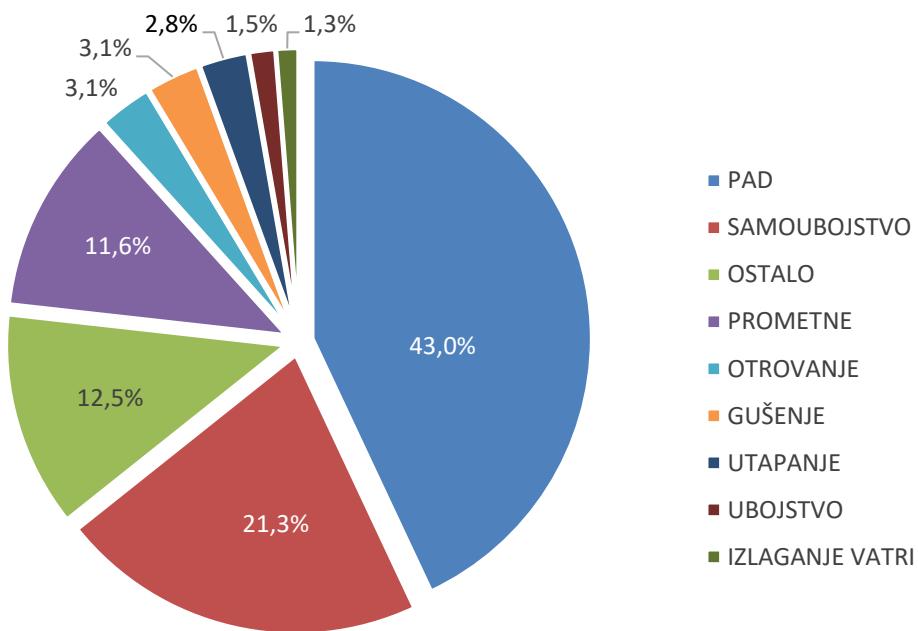
Napomena: skupine bolesti prema MKB-10 označene su u legendi Tablice 1,
broj umrlih od S00-T98 jednak je broju umrlih od V01-Y98

Tablica 4.

Potencijalno izgubljene godine života (PYLL, 1 - 75 g.) za vodeće skupine bolesti na ljestvici mortaliteta u Hrvatskoj u 2020. godini

Skupina bolesti	Broj umrlih	Stopa /100.000	Izgubljene godine života
Kardiovaskularne bolesti			
Ukupno	22.817	563,7	51.559,5
Muškarci	9.711	493,5	38.300
Žene	13.106	630,1	13.259,5
Novotvorine			
Ukupno	13.508	333,7	79.097,5
Muškarci	7.745	393,6	46.510,5
Žene	5.763	277,1	32.587
Endokrine i metaboličke bolesti			
Ukupno	4.735	117,0	11.039,5
Muškarci	1.959	99,6	7.029,5
Žene	2.776	133,5	4.010
COVID-19			
Ukupno	4.478	110,6	15.219,5
Muškarci	2.590	131,6	10.797
Žene	1.888	90,8	4.422,5
Ozljede			
Ukupno	2.613	64,6	30.198,5
Muškarci	1.543	78,4	24.619
Žene	1070	51,4	5.579,5

Napomena: stope su izračunate na procjenu stanovništva sredinom 2020.

Slika 5. Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2020. godine, ukupno

*Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

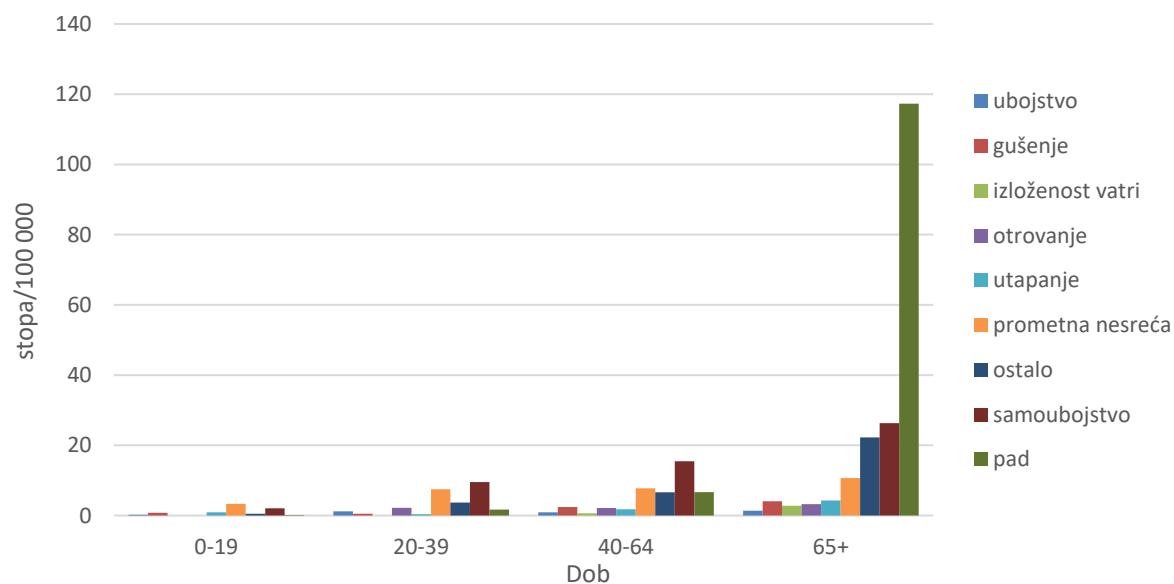
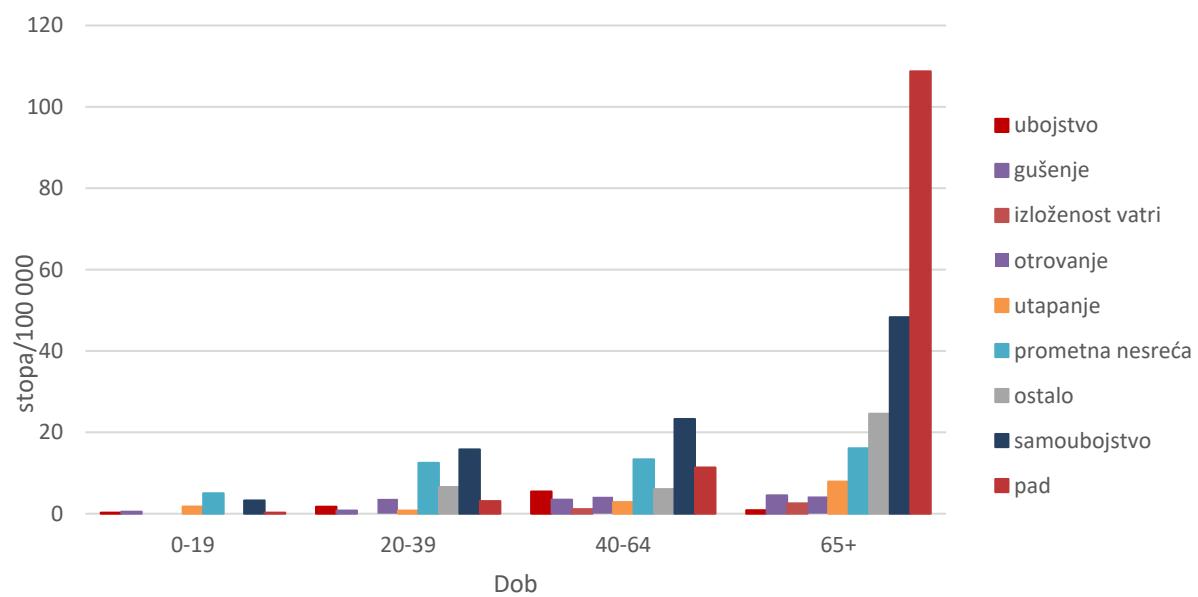
Tablica 5.

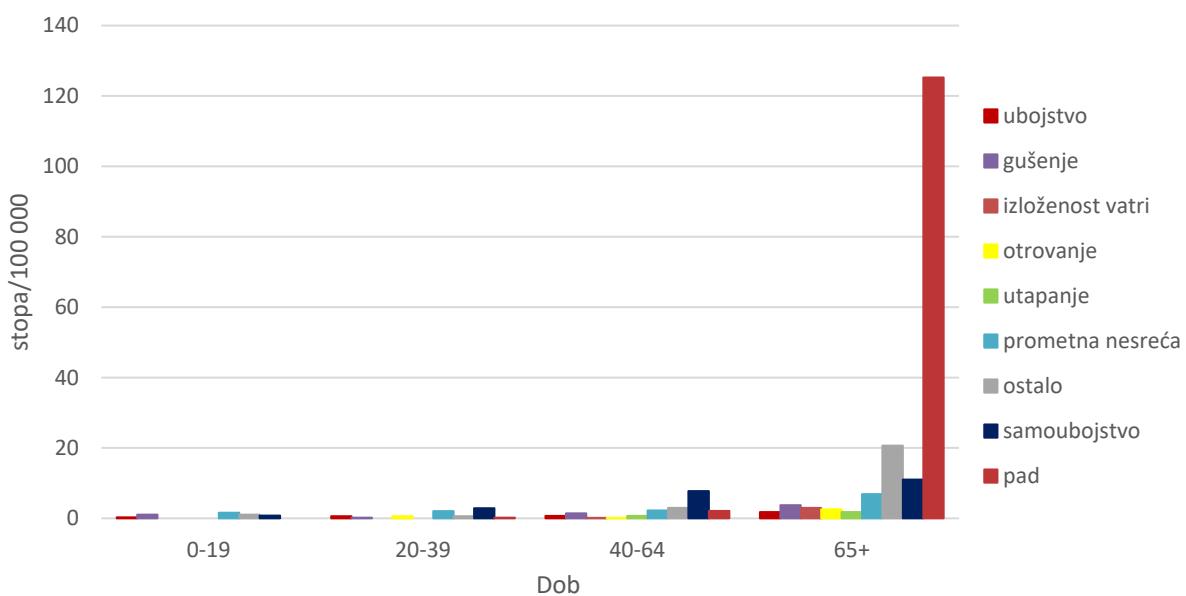
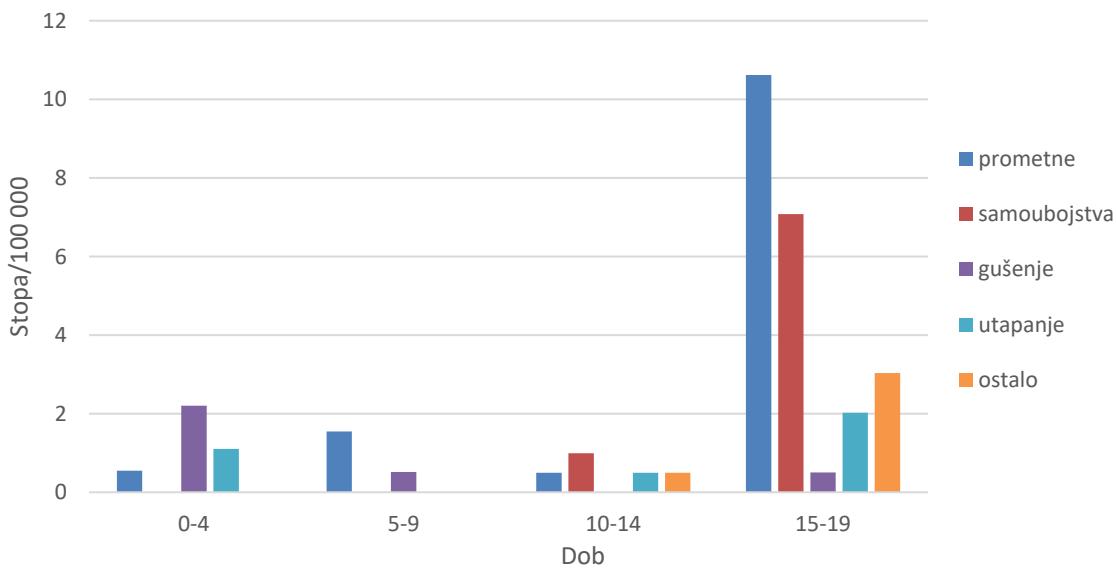
Pet vodećih vanjskih uzroka mortaliteta u Hrvatskoj 2020. godine, ukupno

Vanjski uzroci	Apsolutni broj	Udio u ozljedama (%)	Stopa /100 000*
Padovi (W00-W19)	1124	43,0%	27,8
Samoubojstva (X60-X84)	556	21,3%	13,7
Prometne nesreće (V01-V99)	302	11,6%	7,5
Otrovanje (X40-X49)	80	3,1%	2,0
Gušenje (W75-W84)	80	3,1%	2,0
Ostali uzroci	472	18,1%	11,7
Ukupne ozljede (V01-Y98)	2613	100,0%	64,6

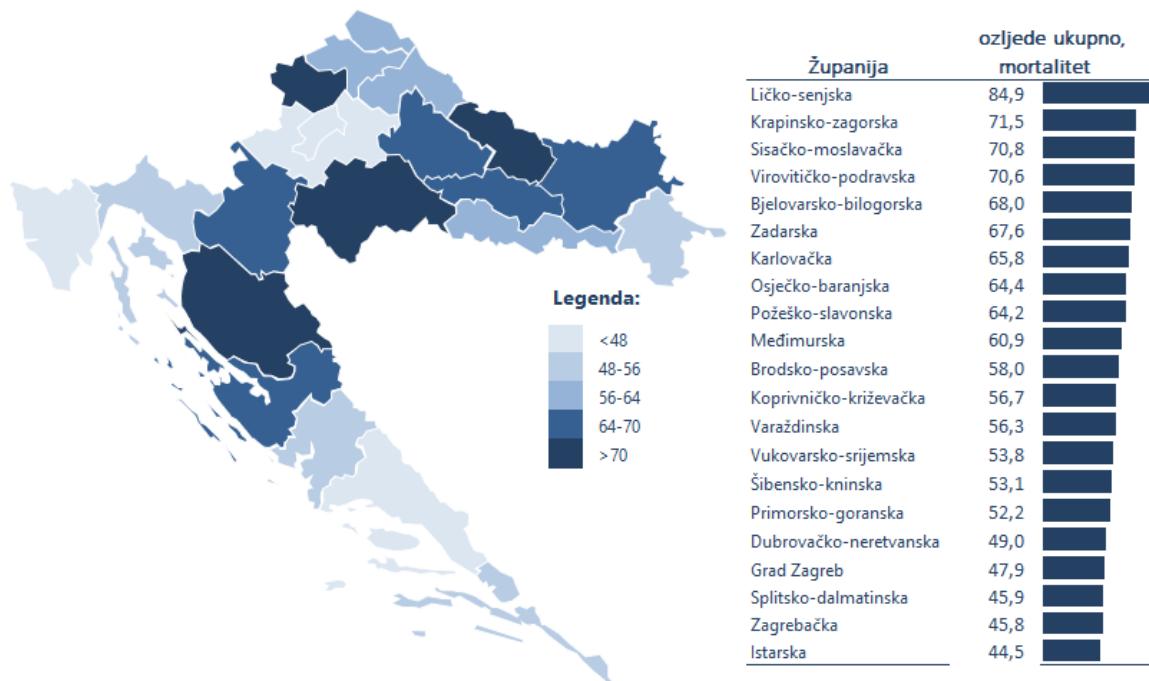
*Stopa je izračunata na procjenu stanovništva DZS-a sredinom 2020. godine

**Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

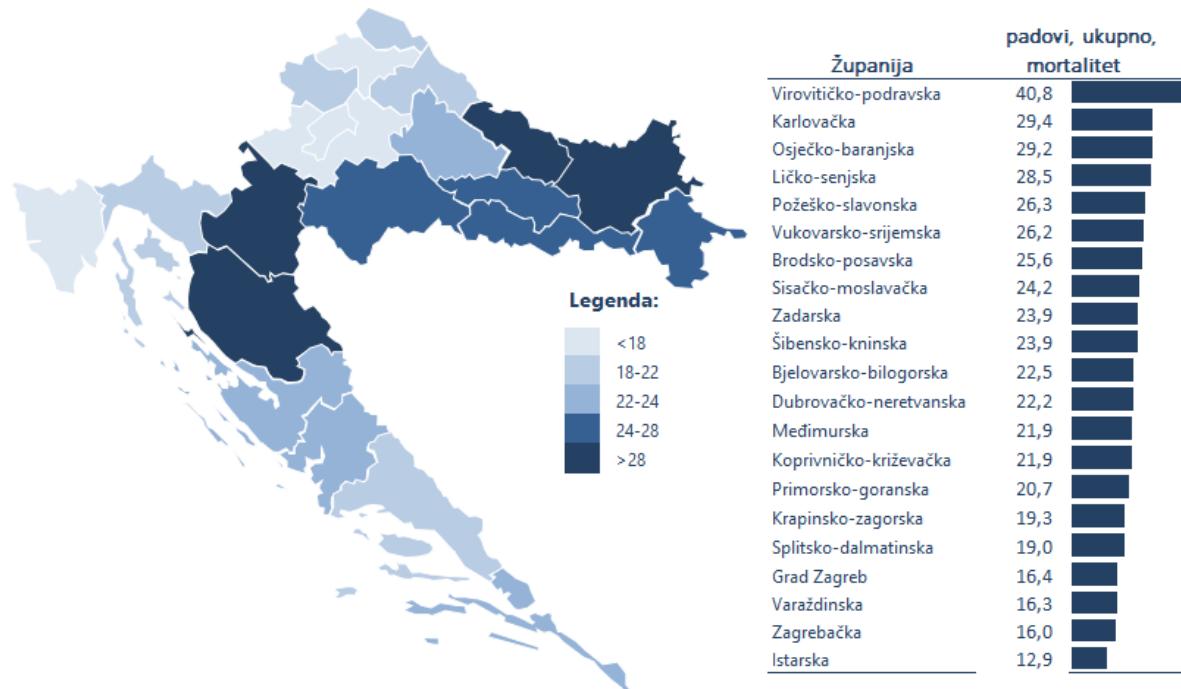
Slika 6. Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2020. godine po dobi, ukupno**Slika 7.** Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2020. godine po dobi, muškarci

Slika 8. Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2020. godine po dobi, žene**Slika 9.** Vodeći vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj u djece 2020. godine po dobi, ukupno

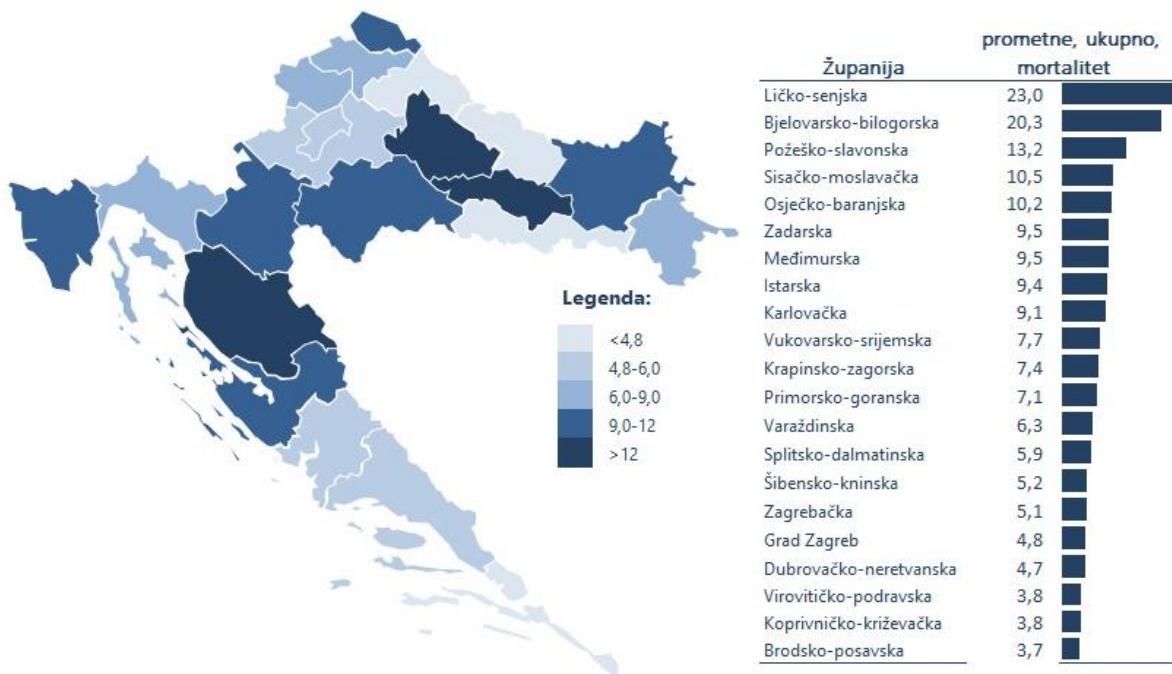
Slika 10. Dobno standardizirana stopa smrtnosti od **ozljeda (V01-Y98)** prema županijama u Hrvatskoj, 2020. godina

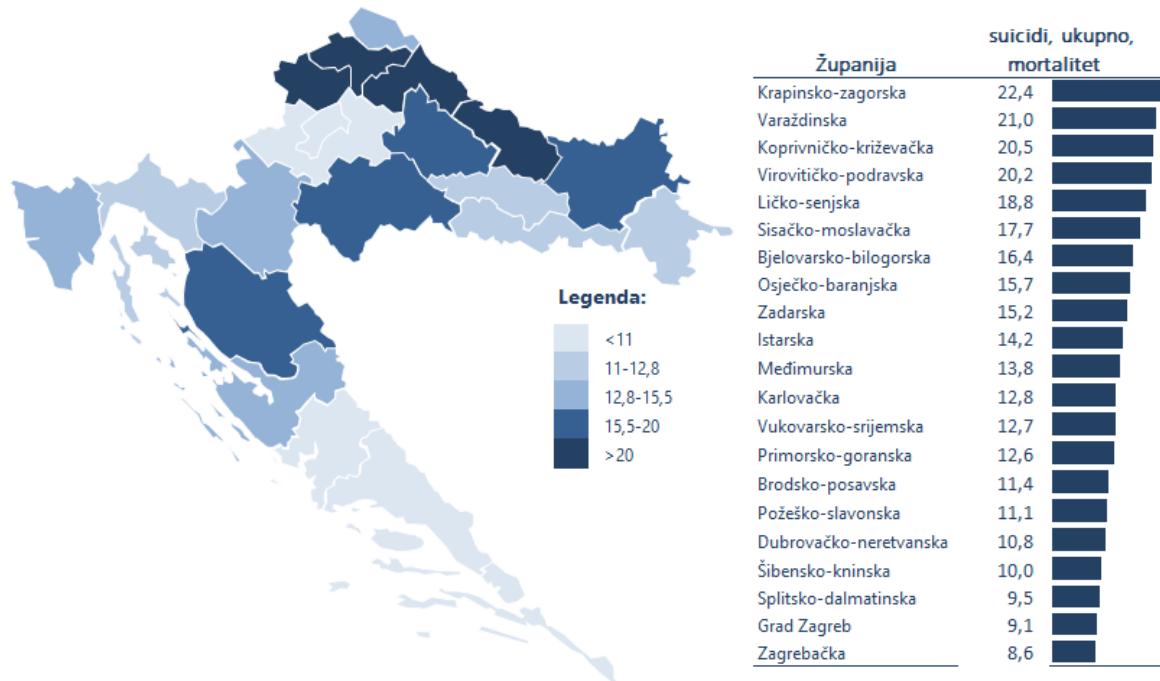
Slika 11. Dobno standardizirana stopa smrtnosti od **padova (W00-W19)** prema županijama u Hrvatskoj, 2020. godina

Slika 12. Dobno standardizirana stopa smrtnosti od **prometnih nesreća (V01-V99)** prema županijama u Hrvatskoj, 2020. godina

Slika 13. Dobno standardizirana stopa smrtnosti od **suicida (X60-X84)** prema županijama u Hrvatskoj, 2020. godina

Napomena: za slike (10-13) dobno-standardizirane stope (DSS) izračunate su na popis stanovništva Hrvatske 2011.

Tablica 6.

Rang ljestvica vodećih dijagnostičkih podskupina naravi ozljeda u tri vodeća vanjska uzroka mortaliteta od ozljeda u Hrvatskoj 2020. godine

OZLJEDU		PADOVU		SUICIDI		PROMETNE NESREĆE	
S00 - T98	2613	S00 - T98	1124	S00 - T98	556	S00 - T98	302
1. S70 – S79	664	S70 – S79	602	T66 – T78**	338	T00 – T07	157
2. S00 – S09	496	S00 – S09	305	S00 – S09	73	S00 – S09	62
3. T66 – T78**	465	S20 – S29	49	T00 – T07	61	S20 – S29	30
4. T00 – T07	301	T00 – T07	42	T51 – T65	24	S10 – S19	13
5. S20 – S29	121	S30 – S39	38	S10 – S19	15	T66 – T78	11
6. T51 – T65	97	S10 – S19	24	T36 – T50	15	T08 – T14	11
7. T36 – T50	93	S40 – S49	23	S20 – S29	13	S70 – S79	8
8. T15 – T19	77	S80 – S89	16	S50 – S59	6	S30 – S39	7
9. S10 – S19	60	T90 – T98	10	T08 – T14	5	S50 – S59	1
10. S30 – S39, T90 – T98	54	T08 – T14	7	T20 – T32	3	T20 – T32, S40-S49	1

Dijagnostičke podskupine unutar S00-T98

S00-S09 – Ozljede glave

S10-S19 – Ozljede vrata

S20-S29 – Ozljede prsnog koša

S30-S39 – Ozljede trbuha, donjeg dijela leđa, lumbalne kralježnice i zdjelice

S40-S49 – Ozljede ramena i nadlaktice

S50-S59 – Ozljeda lakta i podlaktice

S60-S69 – Ozljeda ručnog zgloba i šake

S70-S79 – Ozljede kuka i bedra

S80-S89 – Ozljede koljena i potkoljenice

S90-S99 – Ozljede gležnja i stopala

T00-T07 – Ozljede koje zahvaćaju više dijelova tijela

T08-T14 – Ozljede nespecificiranih dijelova tijela

T15-T19 – Učinak stranog tijela prodrlog kroz prirodni otvor

T20-T32 – Opekline i korozije

T33-T35 – Smrzotine

T36-T50 – Otrvanje lijekovima, ljekovitim i biološkim tvarima

T51-T65 – Toksični učinci pretežno nemedicinskog izvora

T66-T78 – Ostali nespecificirani učinci i vanjski uzroci*

T79 – Neke rane komplikacije traume

T80-T88 – Komplikacije kirurške i medicinske skrbi, nespecificirane drugdje

T90-T98 – Posljedice ozljede, otrvanja ili druge posljedice vanjskih uzroka

**u suicide su ubrojene šifre X60-X84, Y87.0*

** *unutar skupine T66-T78 nalazi se i šifra T71 (asfiksija)*

Napomena: izvor podataka za sve prikazane pokazatelje (slika: 1-13, tablica: 1-6): Državni zavod za statistiku; obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Usporedba mortaliteta od ozljeda s drugim europskim državama

Prema bazi podataka Svjetske zdravstvene organizacije (European HFA Database, studeni 2021.) dobno-standardizirana stopa (DSS) smrtnosti od ozljeda u Europskoj regiji u 2017. godini iznosila je 45,4/100.000 i bila je za trećinu viša od prosjeka za zemlje Europske unije (32,8/100.000, 2018. godina). Prosječna stopa za zemlje „stare članice Europske unije“ (koje su pristupile EU prije svibnja 2004. godine) iznosila je 29,9/100.000 (2018.), a za zemlje „nove članice EU“ (koje su pristupile EU od svibnja 2004. godine) 44,4/100.000 (2018.). U države koje imaju najniže stope smrtnosti od ozljeda (manje od 24,0/100.000) ubrajaju se između ostalih: Malta, Turska, Izrael, Italija i Španjolska. Na samom vrhu ljestvice smrtnosti od ozljeda Europske regije Svjetske zdravstvene organizacije nalazi se Rusija sa stopom 84,8/100.000 (2019.), zatim slijedi Kazahstan (75,4/100.000; 2017.), Bjelorusija (75,0/100 000; 2018.) i Litva (69,4/100 000; 2019.). Hrvatska se u 2017. godini sa stopom 45,0/100.000 nalazila u gornjoj trećini europske ljestvice mortaliteta od ozljeda (slika 1). Prema najnovijim podacima Eurostata za 2019. godinu, dobno standardizirane stope smrtnosti od ozljeda su najviše u zemljama središnje i sjeverne Europe, a najniže u zemljama južne Europe i Irskoj (slika 2).

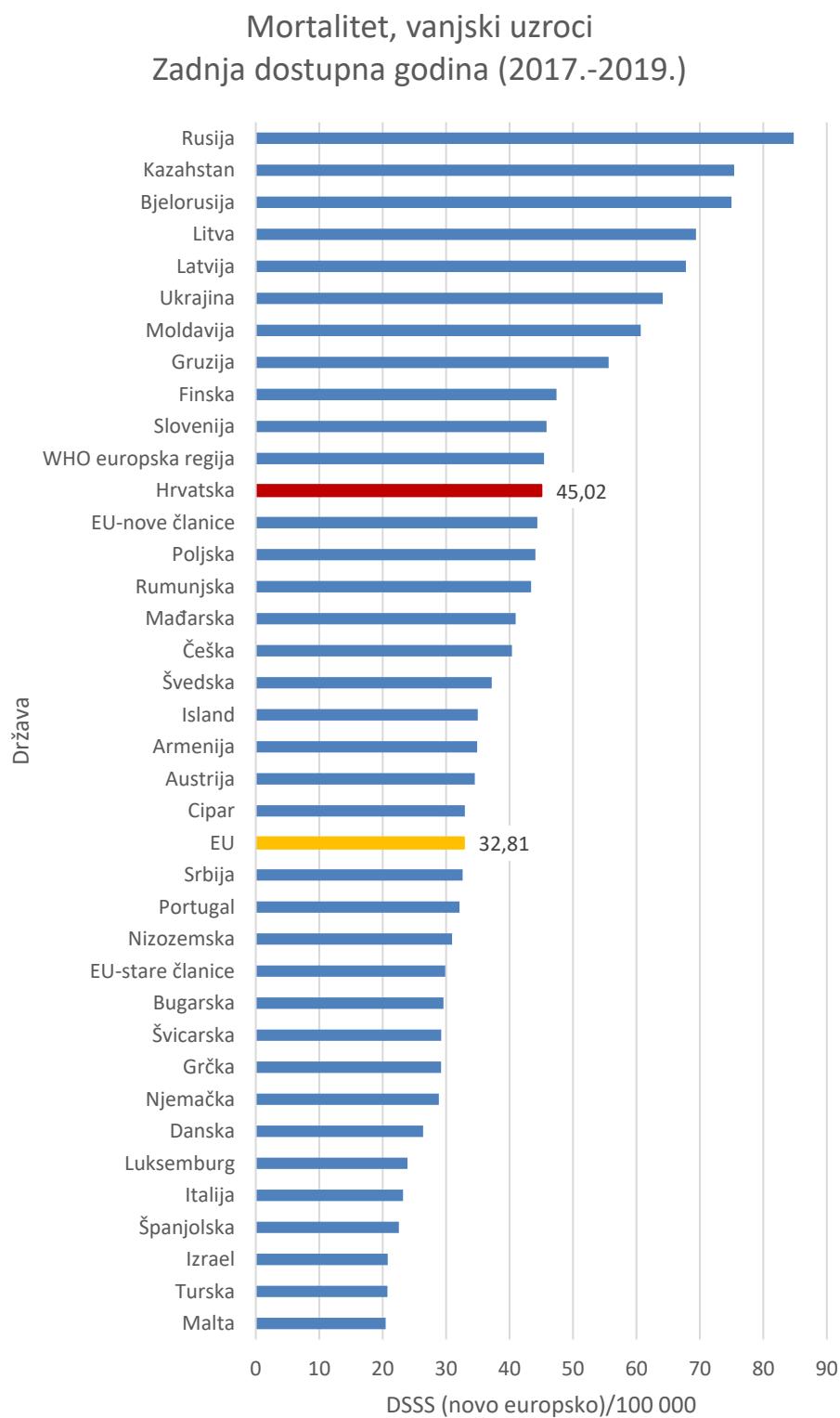
Analizirajući kretanje mortaliteta od ukupnih ozljeda (WHO mortality database) u WHO europskoj regiji možemo vidjeti pad od 90-tih godina prošlog stoljeća. Sličan trend zabilježen je i u zemljama članicama EU, iako su standardizirane stope smrtnosti od ozljeda kroz cijeli period značajno niže od stopa u WHO regiji. Stope smrtnosti od ukupnih ozljeda u Hrvatskoj bilježe značajan porast u 90-tima, uzrokovani Domovinskim ratom, nakon čega slijedi pad koji traje do danas. Kroz cijeli promatrani period smrtnost od ozljeda u Hrvatskoj je viša nego u zemljama EU (ukupno), a razlika je još veća ako promatramo samo stare članice EU (slika 3).

Smrtnost od prometnih nesreća u padu je u cijeloj WHO europskoj regiji, kao i u svim članicama EU. Dobno standardizirane stope najviše su u novim članicama EU, a najniže u starim članicama (slika 4).

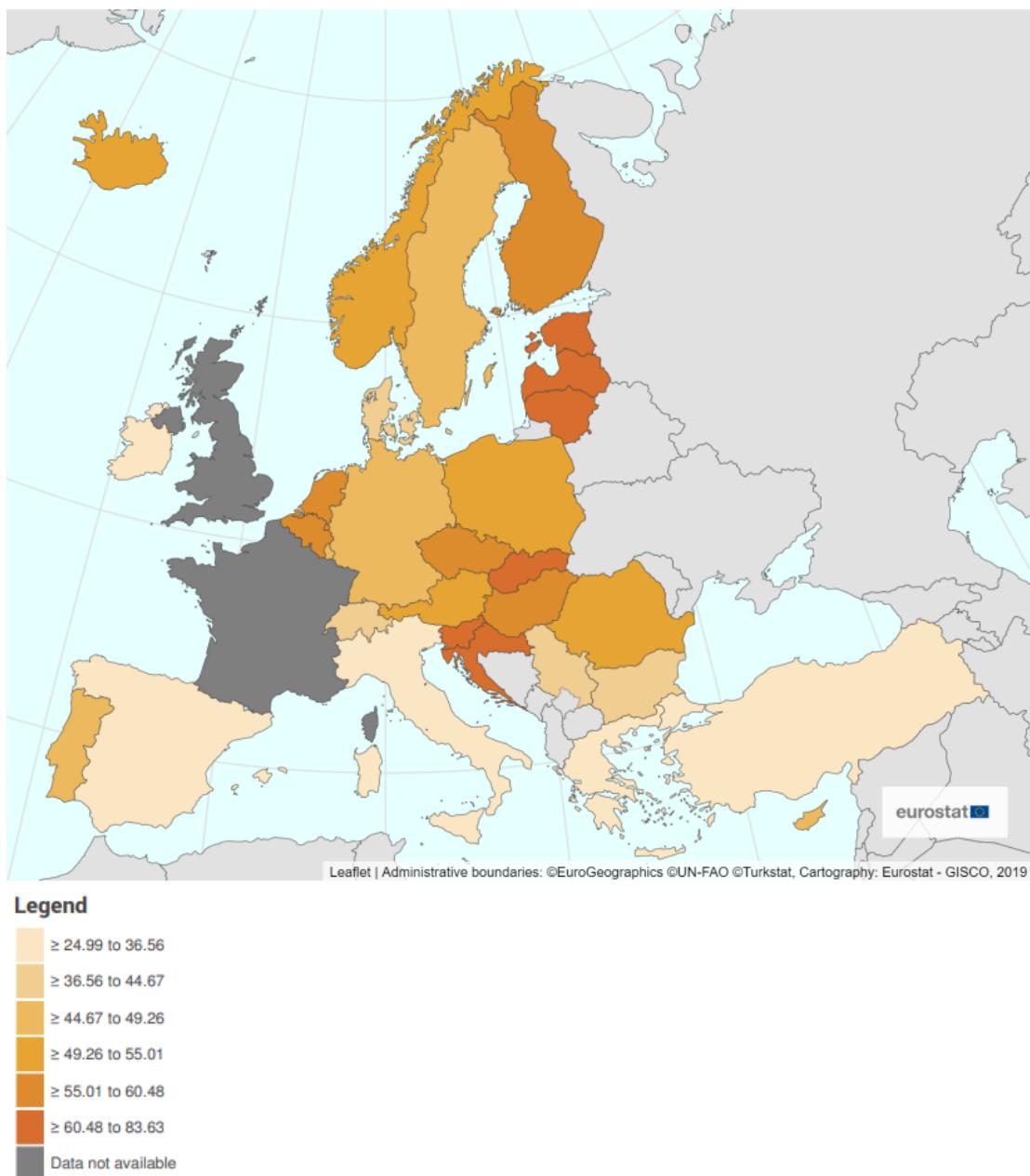
U razdoblju od 1985. do 2007. mortalitet od padova također je bio u padu, kada počinje rasti u starim članicama EU, a poslijedictvo i u cijeloj EU. Ako pogledamo samo nove članice EU, mortalitet od padova i dalje se smanjuje (slika 5). Mortalitet od padova u Hrvatskoj pokazuje velike varijacije, no kroz cijelo je razdoblje vrijednostima bliži onom u starim članicama EU nego u novima. Jedan od uzroka velikih varijacija zasigurno su i promjene u načinu kodiranja uzroka smrti.

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od ozljeda u djece u dobi 0-14 godina iznosila je za Hrvatsku 2017. godine 3,9/100.00 te je bila niža od stope za Europsku regiju (6,9/100.000, 2017.) kao i od stope „novih članica“ EU (5,2/100.000, 2018.), no viša od stope „starih članica“ EU (2,4/100 000, 2018.) te stope za EU-28 (3/100 000, 2018.). Najniže stope zabilježene su u zemljama sjeverne i zapadne Europe (slika 6).

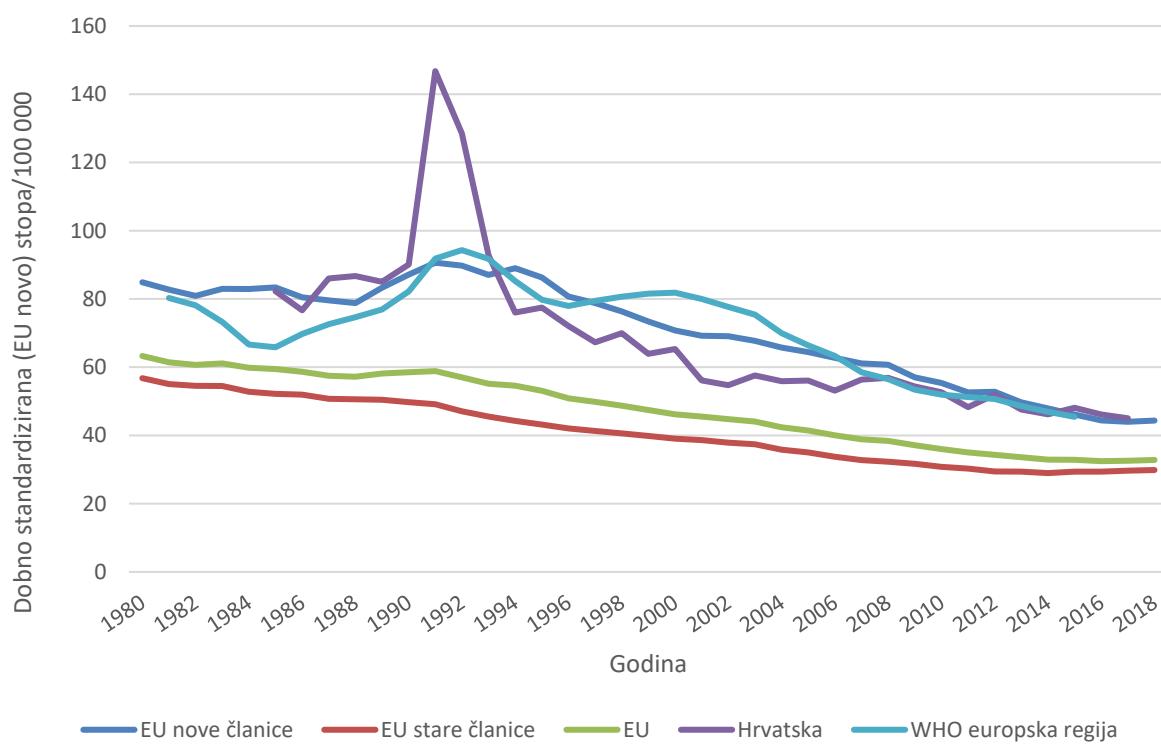
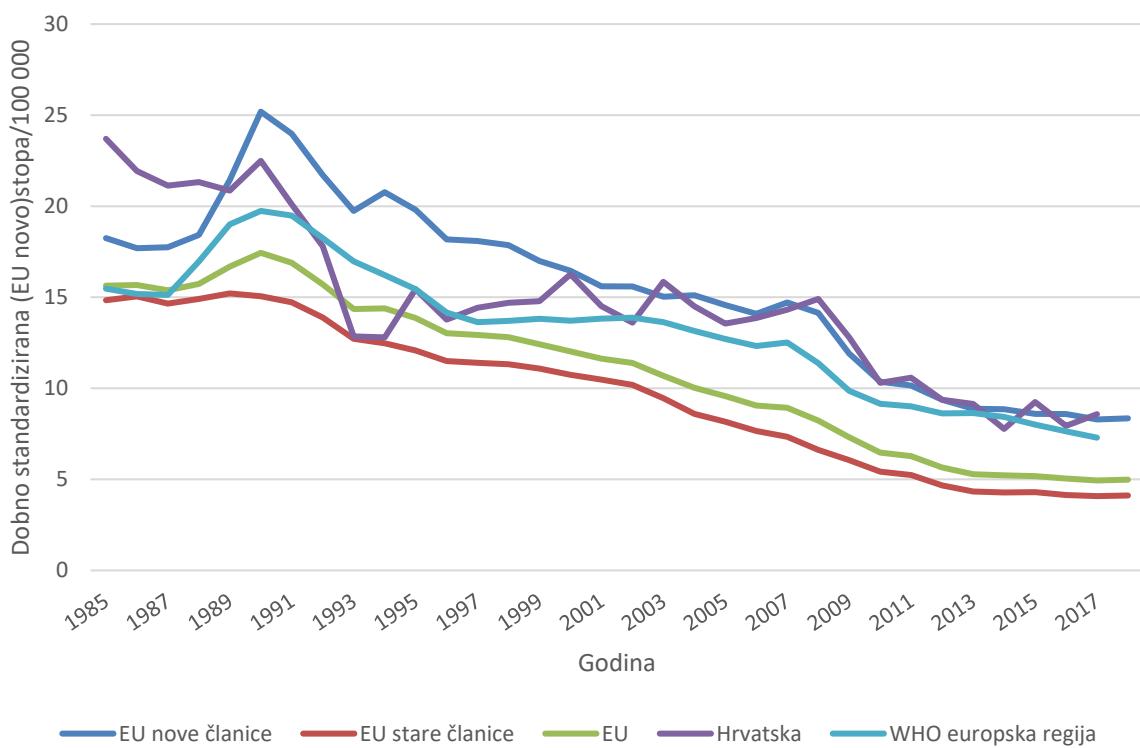
Slika 1. Smrtnost od ozljeda u zemljama WHO Europske regije

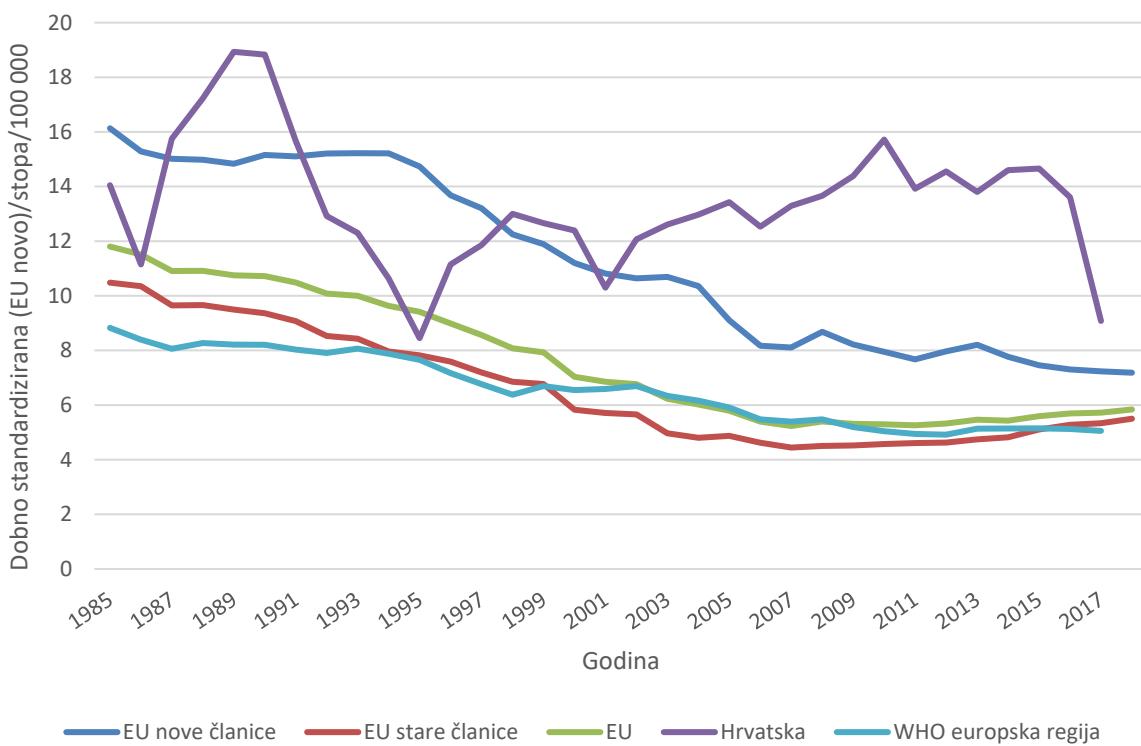

Izvor: WHO European HFA Database, studeni 2021

Slika 2. Standardizirane (novo E) stope smrtnosti od ozljeda u Europi, 2019.

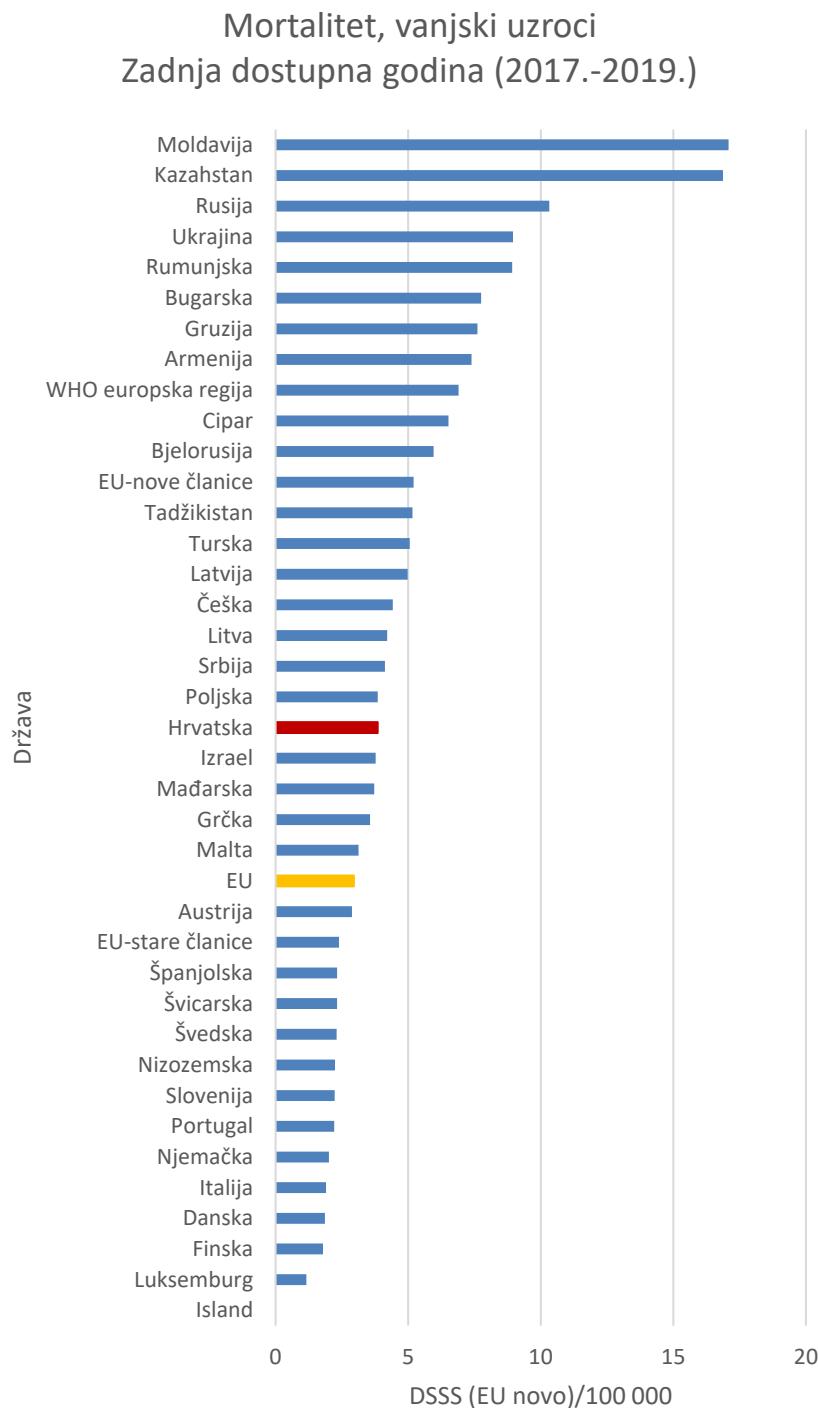
Izvor: Eurostat

Slika 3. Trend smrtnosti od ukupnih ozljeda, stopa/100 000**Slika 4.** Trend smrtnosti od prometnih nesreća, stopa/100 000

Slika 5. Trend smrtnosti od padova, stopa/100 000

Izvor: (Slike 3-5) European HFA Database, studeni 2021.

Slika 6. Smrtnost od ozljeda kod djece (0-14 godina) u zemljama WHO Europske regije

Izvor: European HFA Database, studeni 2021

POKAZATELJI MORBIDITETA

Bolnički morbiditet

U zadnjem desetogodišnjem razdoblju ukupne stope hospitalizacija od ozljeda (V01-Y98) te u osoba ženskog i muškog spola ne pokazuju značajnije razlike, sve do 2020. godine kad je zamjetan značajan pad uslijed COVID-19 pandemije. Stopa hospitalizacija od ukupnih ozljeda (V01-Y98) kretala se u rasponu od 1.019/100.000 (2014.) do 1.182/100.000 (2018.), no u 2020. pada na 932/100 000. Stope hospitalizacija u osoba muškog spola više su u odnosu na žene, a kretale su se u rasponu od 1.163/100.000 (2014.) do 1.340/100.000 (2017.) te u 2020. padaju na 1030/100 000 (slika 1). Prema individualnim prijavama o liječenim pacijentima, uključujući stacionarno liječenje zbog poroda, pobačaja i rehabilitacije, u stacionarnom dijelu bolnica Hrvatske u 2020. godini zabilježeno je 529.035 hospitalizacija. Hospitalizacije zbog ozljeda se nalaze na četvrtom mjestu iza novotvorina (70.053), bolesti cirkulacijskog sustava (67.898) te trudnoće, porođaja i babinja (45.665) s ukupno 37.749 hospitalizacija i udjelom od 7,1% (slika 2). Osobe muškog spola (54%) češće se hospitaliziraju zbog ozljeda u odnosu na osobe ženskog spola (46%) (slika 3). U dobnim skupinama 0-19, 20-39 i 40-64 godine stope hospitalizacija od ozljeda više su u osoba muškog spola, dok su u dobi iznad 65 godina više u žena. U starijoj dobi su stope hospitalizacija više u odnosu na ostale prikazane dobne skupine (slika 4).

Analizom rang ljestvice vodećih skupina bolesti u bolničkom pobolu (stacionarni dio) po desetogodišnjim dobnim skupinama (0-9, 10-19, 20-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60-69, 70 i više), ozljede se u oba spola ukupno nalaze među prvih sedam skupina bolesti. U dobi 10-19 godina ozljede se nalaze na prvom mjestu, a u dobi 20-29 i 70+ godina na četvrtom mjestu vodećih skupina bolesti u bolničkom pobolu u oba spola ukupno. U osoba muškog spola ozljede se nalaze na prvom mjestu u dobnim skupinama 10-19 i 20-29 godina, na drugom mjestu u dobi 30-39 i 40-49 godina. U osoba ženskog spola ozljede se nalaze na trećem mjestu vodećih skupina bolesti u doboj skupini 10-19 godina i kod žena starijih od 70 godina (tablice 1, 2, 3). Vodeći vanjski uzrok bolničkog liječenja (stacionarni dio) od ozljeda su padovi s 18.518 hospitalizacija ukupno i udjelom od 49,0%. U osoba ženskog spola više od polovice hospitalizacija zbog ozljeda su hospitalizacije zbog padova (58,3%). Prometne nesreće se nalaze na drugom mjestu s 10.804 hospitalizacija i udjelom od 28,6% (tablica 4, slika 5). U starijih osoba (65 i više godina) koje su liječene u bolnici zbog ozljeda, skoro dvije trećine

hospitalizacija (63%) čine ozljede nastale kao posljedica pada. Kada se padovima i prometnim nesrećama pridodaju nespecificirani uzroci (X58, X59, Y34) s udjelom 9,7%, na sve ostale vanjske uzroke otpada 12,6%. Djeca se u dobi 0-19 godina najčešće hospitaliziraju zbog određenih stanja nastalih u perinatalnom razdoblju (9.116), slijede bolesti dišnog sustava (6.893) a ozljede su na trećem mjestu s ukupno 5.402 hospitalizacijama. Vodeći vanjski uzroci hospitalizacija kod djece (0-19) su prometne nesreće s ukupno 2.324 hospitalizacije (43,0%) i padovi s 1.884 hospitalizacija (34,9%) (tablica 5). Dobno specifične stope hospitalizacija zbog prometnih nesreća veće su od stopa zbog padova u svim dobnim skupinama. Stope hospitalizacija zbog prometnih nesreća rastu s dobi, dok stopa hospitalizacija zbog padova bilježi smanjenje u dobnoj skupini 15-19 godina (slika 6).

Prema podacima iz godišnje baze hospitalizacija Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo najčešća somatska dijagnoza iz skupine ozljeda u stacionarnom bolničkom liječenju na razini države (2020. godine) bila je prijelom bedrene kosti (S72) s ukupno 7.422 hospitalizacije i udjelom od 19,7% u ukupnim hospitalizacijama zbog ozljeda. Od ukupnog broja hospitalizacija zbog prijeloma bedrene kosti, njih 90% zabilježeno je u osoba starih 60 i više godina (tablica 6).

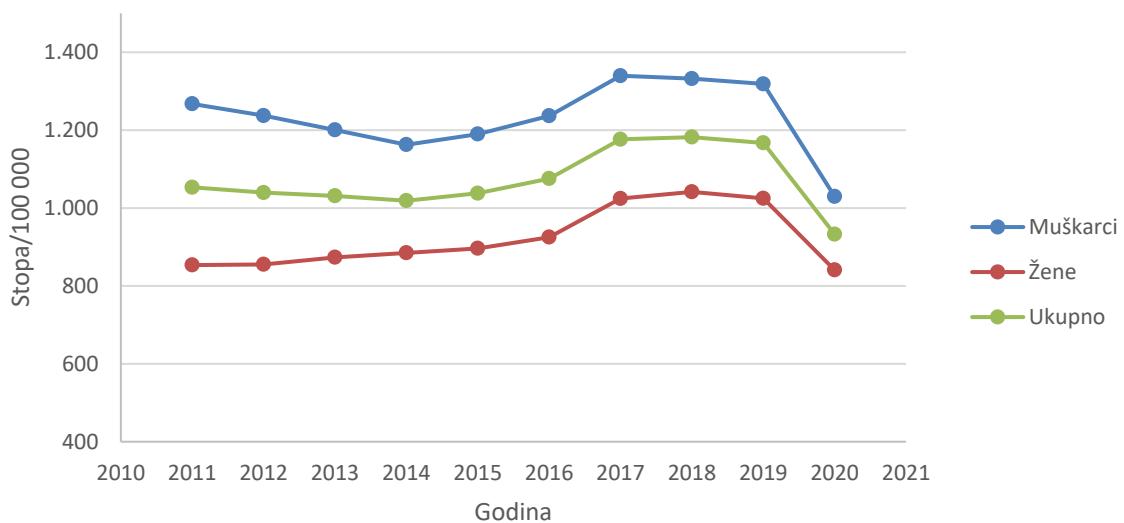
Broj dana bolničkog liječenja i prosječna dužina liječenja od ozljeda

U bolnicama Hrvatske u 2020. godini zabilježeno je 4.471.570 dana stacionarnog bolničkog liječenja ukupno (izračun dana bolničkog liječenja prema metodologiji EUROSTAT-a). Ozljede su po broju dana bolničkog liječenja (bolno-opskrbnih dana, BOD) na sedmom mjestu iza mentalnih poremećaja i poremećaja ponašanja (831.271), kardiovaskularnih bolesti (489.136), neoplazmi (479.574), bolesti mišićno-koštanog sustava (348.969) i bolesti dišnog sustava (301.590) s ukupno 275.060 dana bolničkog liječenja i udjelom od 6,6%. Najviše bolno-opskrbnih dana zbog ozljeda zabilježeno je uslijed padova (142.420) s udjelom od 51,8%, a potom slijede prometne nesreće sa 80.628 dana i udjelom od 29,3%. Kada se padovima i prometnim nesrećama pridodaju nespecificirani uzroci (X58, X59, Y34) (8,2%), svi ostali vanjski uzroci ozljeda čine 10,7%.

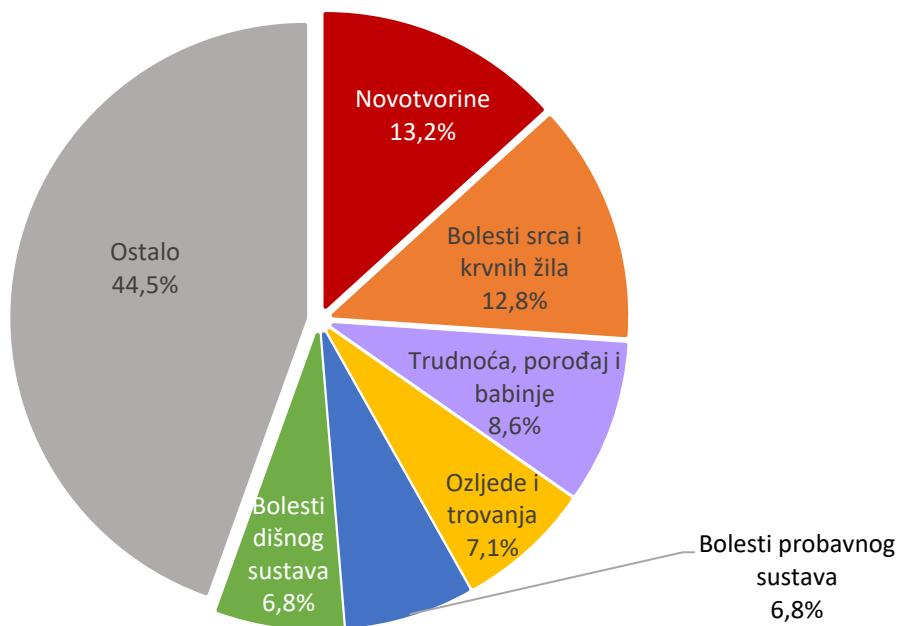
Udio broja dana bolničkog liječenja raste s dobi. Prosječna dužina liječenja zbog ozljeda ukupno iznosi 7,3 dana (muškarci: 6,6; žene: 8,1) i raste s dobi (tablica 7). Više od pola bolno-opskrbnih dana (BOD) zbog ukupnih ozljeda zabilježeno je u osoba starije životne dobi (65+) 56,0%.

(tablica 9). Prosječna dužina liječenja od ozljeda zbog padova iznosi 7,7 (muškarci: 6,8; žene: 8,4) (tablica 8). Udio bolno-opskrbnih dana kao i hospitalizacija zbog padova također raste s dobi. Najviše bolno-opskrbnih dana zbog padova je zabilježeno u dobi od 65 i više godina: 96.096 (67,5%). Udio dana bolničkog liječenja zbog padova u starijoj dobi je osobito visok u osoba ženskog spola (80,9%) (tablica 10).

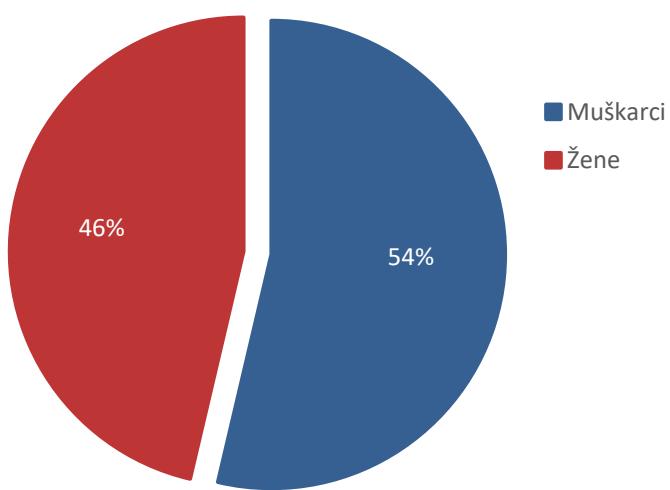
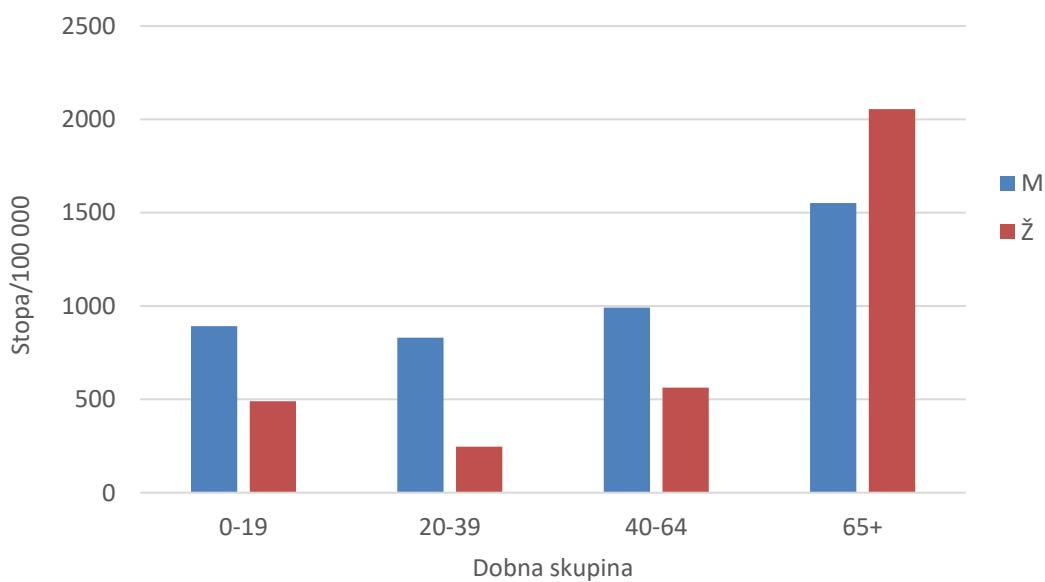
Slika 1. Pobil (bolničko liječenje-stacionarni dio) zbog ozljeda u razdoblju 2011.-2020., prema spolu

Slika 2. Uzroci bolničkog liječenja u Hrvatskoj 2020. godine, vodeće skupine bolesti

*Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

Slika 3. Udio hospitalizacija od ozljeda prema spolu, 2020. godina**Slika 4.** Hospitalizacije zbog ozljeda u Hrvatskoj 2020. godine, prema dobi i spolu

Tablica 1.

Vodeće skupine bolesti i broj hospitalizacija (stacionarni dio) u Hrvatskoj 2020. godine, prema dobnim skupinama, ukupno

DOBNE SKUPINE								
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	Z00-Z99 18.231	S00-T98 3.008	O00-O99 18.353	O00-O99 23.954	C00-D48 6.564	C00-D48 12.375	C00-D48 21.872	I00-I99 34.818
2.	P00-J99 9.116	K00-K93 1.944	Z00-Z99 5.762	Z00-Z99 10.118	F00-F99 5.952	I00-I99 8.943	I00-I99 18.439	C00-D48 21.930
3.	J00-J99 5.370	R00-R99 1.761	F00-F99 3.230	F00-F99 4.416	Z00-Z99 3.921	M00-M99 7.128	M00-M99 9.095	J00-J99 14.760
4.	R00-R99 2.896	J00-J99 1.523	S00-T98 2.759	C00-D48 3.257	M00-M99 3.780	F00-F99 6.987	K00-K93 7.743	S00-T98 12.871
5.	Q00-Q99 2.447	F00-F99 1.489	K00-K93 1.915	S00-T98 2.750	K00-K93 3.769	K00-K93 5.603	Z00-Z99 6.482	K00-K93 11.187
6.	S00-T98 2.394	G00-G99 1.211	C00-D48 1.554	K00-K93 2.627	S00-T98 3.305	S00-T98 4.692	J00-J99 6.313	Z00-Z99 9.549
7.	A00-B99 1.577	M00-M99 1.169	M00-M99 1.439	N00-N99 2.323	I00-I99 3.182	Z00-Z99 3.804	S00-T98 5.970	M00-M99 8.559
8.	K00-K93 1.434	C00-D48 1.150	N00-N99 1.287	M00-M99 2.146	N00-N99 3.092	N00-N99 3.776	N00-N99 5.205	N00-N99 8.547
9.	N00-N99 1.412	Z00-Z99 1.104	J00-J99 1.265	J00-J99 1.414	O00-O99 2.304	J00-J99 3.470	F00-F99 4.748	A00-B99 5.307
10.	C00-D48 1.351	O00-O99 1.049	G00-G99 737	I00-I99 1.309	J00-J99 1.919	G00-G99 2.699	G00-G99 3.539	H00-H59 4.621

Tablica 2.

Vodeće skupine bolesti i broj hospitalizacija (stacionarni dio) u Hrvatskoj 2020. godine, prema dobnim skupinama, muškarci

DOBNE SKUPINE								
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	Z00-Z99 9.206	S00-T98 2.126	S00-T98 2.189	F00-F99 2.844	F00-F99 3.820	I00-I99 6.408	I00-I99 12.477	I00-I99 16.953
2.	P00-P96 4.998	K00-K93 1.092	F00-F99 1.931	S00-T98 2.123	S00-T98 2.372	C00-D48 5.672	C00-D48 12.268	C00-D48 11.960
3.	J00-J99 3.196	J00-J99 863	K00-K93 1.035	K00-K93 1.505	K00-K93 2.296	F00-F99 4.189	K00-K93 4.817	J00-J99 7.819
4.	R00-R99 1.544	R00-R93 739	M00-M99 942	M00-M99 1.263	I00-I99 2.101	K00-K93 3.452	J00-J99 4.129	K00-K93 5.582
5.	Q00-Q99 1.536	F00-F99 675	J00-J99 732	C00-D48 1.077	C00-D48 1.965	M00-M99 3.197	M00-M99 3.806	Z00-Z99 3.998
6.	S00-T98 1.430	N00-N99 656	C00-D48 592	Z00-Z99 868	M00-M99 1.847	S00-T98 2.877	Z00-Z99 3.556	S00-T98 3.934
7.	K00-K93 940	G00-G99 602	Z00-Z99 382	J00-J99 851	J00-J99 1.220	J00-J99 2.179	S00-T98 3.210	N00-N99 3.839
8.	A00-B99 817	C00-D48 583	I00-I99 348	I00-I99 788	Z00-Z99 981	Z00-Z99 2.097	F00-F99 2.665	M00-M99 2.924
9.	N00-N99 780	M00-M99 570	G00-G99 339	G00-G99 502	G00-G99 827	G00-G99 1.408	N00-N99 2.396	A00-B99 2.330
10.	G00-G99 733	Z00-Z99 508	L00-L99 298	N00-N99 363	N00-N99 649	N00-N99 1.227	G00-G99 1.902	H00-H59 1.882

Tablica 3.

Vodeće skupine bolesti i broj hospitalizacija (stacionarni dio) u Hrvatskoj 2020. godine, prema dobnim skupinama, žene

DOBNE SKUPINE								
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	Z00-Z99 9.025	O00-O99 1.049	000-099 18.353	000-099 23.954	C00-D48 4.599	C00-D48 6.703	C00-D48 9.604	I00-I99 17.865
2.	P00-P99 4.118	R00-R99 1.022	Z00-Z99 5.380	Z00-Z99 9.250	Z00-Z99 2.940	M00-M99 3.931	I00-I99 5.962	C00-D48 9.970
3.	J00-J99 2.174	S00-T98 882	F00-F99 1.299	C00-D48 2.180	N00-N99 2.443	F00-F99 2.798	M00-M99 5.289	S00-T98 8.937
4.	R00-R99 1.352	K00-K93 852	N00-N99 1.006	N00-N99 1.960	O00-O99 2.304	N00-N99 2.549	K00-K93 2.926	J00-J99 6.941
5.	S00-T98 964	F00-F99 814	C00-D48 962	F00-F99 1.572	F00-F99 2.132	I00-I99 2.535	Z00-Z99 2.926	M00-M99 5.635
6.	Q00-Q99 911	J00-J99 660	K00-K93 880	K00-K93 1.122	M00-M99 1.933	K00-K93 2.151	N00-N99 2.809	K00-K93 5.605
7.	A00-B99 760	G00-G99 609	S00-T98 570	M00-M99 883	K00-K93 1.473	S00-T98 1.815	S00-T98 2.760	Z00-Z99 5.551
8.	C00-D48 705	M00-M99 599	J00-J99 533	S00-T98 627	I00-I99 1.081	Z00-Z99 1.707	J00-J99 2.184	N00-N99 4.708
9.	N00-N99 632	Z00-Z99 596	M00-M99 497	G00-G99 577	G00-G99 944	G00-G99 1.291	F00-F99 2.083	A00-B99 2.977
10.	G00-G99 616	C00-D48 567	G00-G99 398	J00-J99 563	S00-T98 933	J00-J99 1.291	G00-G99 1.637	H00-H59 2.739

Skupine bolesti (troznakovne kategorije) prema MKB-10:

- A00 - B99** Zarazne i parazitarne bolesti
- C00 - D48** Novotvorine
- D50 - D89** Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava
- E00 - E99** Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma
- F00 - F99** Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja
- G00 - G99** Bolesti živčanog sustava
- H00 - H59** Bolesti oka i očnih adneksa
- H60 - H95** Bolesti uha i mastoidnog nastavka
- I00 - I99** Bolesti cirkulacijskog sustava
- J00 - J99** Bolesti dišnog sustava
- K00 - K93** Bolesti probavnog sustava
- L00 - L99** Bolesti kože i potkožnog tkiva
- M00 - M99** Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva
- N00 - N99** Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa
- O00 - O99** Trudnoća, porođaj i babinje
- P00 - P99** Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
- Q00 - Q99** Kongenitane malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti

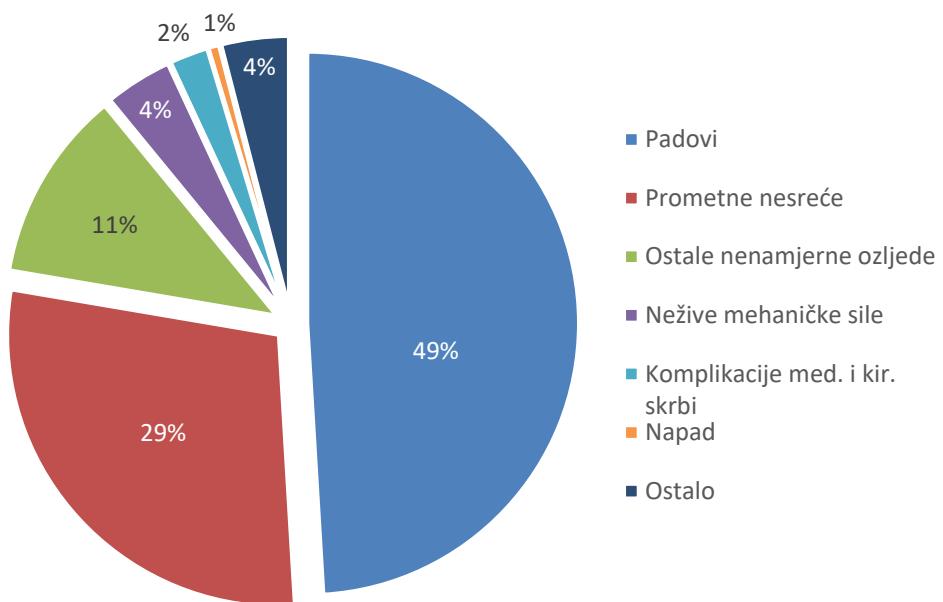
R00 - R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo
S00 - T98	Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka
V00 - Y98	Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta
Z00 - Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom

Tablica 4.

Vanjski uzroci morbiditeta (stacionarno bolničko liječenje) u Hrvatskoj 2020. godine, prema spolu

Vanjski uzrok	UKUPNO		MUŠKI		ŽENSKI	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %
Prometne nesreće (V01-V99)	10.804	28,6	6.591	32,5	4.213	24,1
Padovi (W00-W19)	18.518	49,1	8.323	41,1	10.195	58,3
Nežive mehaničke sile (W20-W49)	1.513	4,0	1.251	6,2	262	1,5
Ostale nenamjerne (W50-X59)	4.300	11,4	2.518	12,4	1.782	10,2
Namjerno samoozlijedivanje (X60-X84)	148	0,4	78	0,4	70	0,4
Napad (X85-Y09)	238	0,6	187	0,9	51	0,3
Ostalo	2.228	5,9	1.313	6,5	915	5,2
UKUPNO	37.749	100,0	20.261	100,0	17.488	100,0

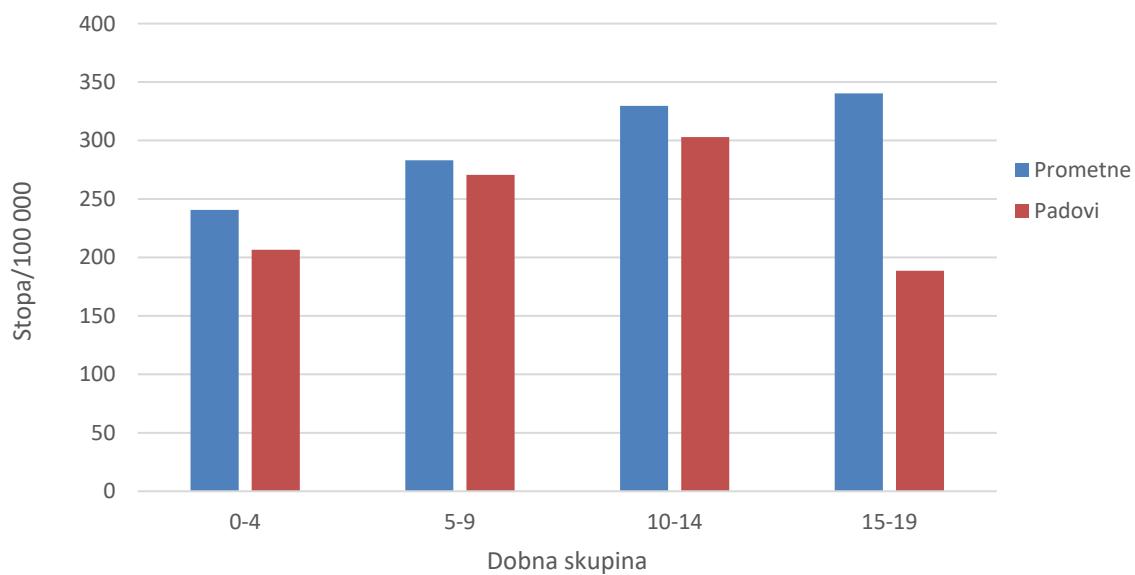
Slika 5. Vanjski uzroci morbiditeta (stacionarno bolničko liječenje) u Hrvatskoj 2020. godine, ukupno

Tablica 5.

Vanjski uzroci morbiditeta (stacionarno bolničko liječenje) u djece (0-19) u Hrvatskoj 2020. godine, ukupno

Vanjski uzroci	Spol	Ukupno	0-4	5-9	10-14	15-19
Prometne nesreće V01-V99	U	2.324	437	549	665	673
	M	1.547	250	346	454	497
	Ž	777	187	203	211	176
Padovi W00-W19	U	1.884	375	525	611	373
	M	1.278	213	330	441	294
	Ž	606	162	195	170	79
Nežive mehaničke sile W20-W49	U	227	42	46	53	86
	M	166	27	30	39	70
	Ž	61	15	16	14	16
Ostale nenamjerne W50-X59	U	648	275	73	97	203
	M	375	141	44	59	131
	Ž	273	134	29	38	72
Ostale X60-Y98	U	319	51	21	70	177
	M	190	33	16	28	113
	Ž	129	18	5	42	64
Ukupne ozljede V01-Y98	U	5.402	1.180	1.214	1.496	1.512
	M	3.556	664	766	1.021	1.105
	Ž	1.846	516	448	475	407

Slika 6. Hospitalizacije zbog padova i prometnih nesreća u djece (0-19) u Hrvatskoj 2020. godine, po dobnim skupinama (oba spola ukupno)

Tablica 6.

Deset najčešćih ozljeda u oba spola ukupno - stacionarno bolničko liječenje, 2020. godine prema dobnim skupinama

Šifra MKB	No %	Ukupno	0-9	10-19	20-39	40-59	60+
S72	No	7.422	41	62	172	440	6.707
	%	19,7	1,7	2,1	3,1	5,5	35,6
S82	No	4.030	49	285	672	1.442	1.582
	%	10,7	2,1	9,5	12,2	18,0	8,4
S52	No	2.539	486	559	255	509	730
	%	6,7	20,7	18,6	4,6	6,4	3,9
S06	No	2.378	135	172	304	415	1.352
	%	6,3	5,7	5,7	5,5	5,2	7,2
S42	No	2.182	258	223	274	459	968
	%	5,8	11,0	7,4	5,0	5,7	5,1
S22	No	2.074	6	39	232	485	1.312
	%	5,5	0,3	1,3	4,2	6,1	7,0
S32	No	1.997	4	44	238	383	1.328
	%	5,3	0,2	1,5	4,3	4,8	7,0
S83	No	1.898	1	271	840	616	170
	%	5,0	0,0	9,0	15,2	7,7	0,9

T84	No	1.230	0	6	42	216	966
	%	3,3	0	0,2	0,8	2,7	5,1
S00	No	1.086	421	230	128	110	197
	%	2,9	17,9	7,6	2,3	1,4	1,0
UK	No	26.836	1.401	1.891	3.157	5.075	15.312
1-10	%	71,1	59,6	62,9	57,3	63,5	81,3
UK	No	37.749	2.349	3.008	5.509	7.997	18.841
S00-T98	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: HZJZ, Bolesničko-statistički obrazac

Šifra prema MKB-u:

- S72** Prijelom bedrene kosti (femura)
- S82** Prijelom potkoljenice uključujući nožni zglob
- S83** Dislokacija, iščašenje i nategnuće koljenskih zglobova i ligamenata
- S06** Intrakranijalna ozljeda
- S42** Prijelom ramena i nadlaktice
- S52** Prijelom podlaktice
- S00** Površinska ozljeda glave
- S22** Prijelom rebra(ara), prsne kosti i torakalne kralježnice
- S32** Prijelom lumbalne kralježnice i zdjelice
- S02** Prijelom lubanje i kosti lica

Tablica 7.

Bolno-opskrbni dani (BOD), hospitalizacije - stacionarno liječenje i prosječan broj dana liječenja zbog ozljeda (V01-Y98) prema dobi i spolu (apsolutni broj i prosječno trajanje hospitalizacije), 2020.

Dob	Ukupno			Muški			Ženski		
	BOD	HOSP	AVG	BOD	HOSP	AVG	BOD	HOSP	AVG
0-19	17.220	5.402	3,2	11.906	3.556	3,3	5.314	1.846	2,9
20-39	28.606	5.509	5,2	22.598	4.312	5,2	6.008	1.197	5,0
40-64	75.206	10.895	6,9	48.621	6.898	7,0	26.585	3.997	6,7
65+	154.028	15.943	9,7	50.434	5.495	9,2	103.594	10.448	9,9
Ukupno	275.060	37.749	7,3	133.559	20.261	6,6	141.501	17.488	8,1

BOD: Bolno-opskrbni dani

HOSP: Hospitalizacije

AVG: Prosječno trajanje hospitalizacije

Tablica 8.

Bolno-opskrbni dani (BOD), hospitalizacije - stacionarno liječenje i prosječan broj dana liječenja zbog padova (W00-W19) prema dobi i spolu (apsolutni broj i prosječno trajanje hospitalizacije), 2020.

Dob	Ukupno			Muški			Ženski		
	BOD	HOSP	AVG	BOD	HOSP	AVG	BOD	HOSP	AVG
0-19	5.766	1.884	3,1	3.966	1.278	3,1	1.800	606	3,0
20-39	7.802	1.716	4,5	6.078	1.306	4,7	1.724	410	4,2
40-64	32.756	4.863	6,7	19.946	2.796	7,1	12.810	2.067	6,2
65+	96.096	10.055	9,6	26.989	2.943	9,2	69.107	7.112	9,7
Ukupno	142.420	18.518	7,7	56.979	8.323	6,8	85.441	10.195	8,4

BOD: Bolno-opskrbni dani

HOSP: Hospitalizacije

AVG: Prosječno trajanje hospitalizacije

Tablica 9.

Bolno-opskrbni dani (BOD), stacionarno liječenje zbog ozljeda (V01-Y98) prema dobi i spolu (apsolutni broj i udio), 2020.

Dob	Ukupno		Muški		Ženski	
	BOD*	Udio %	BOD	Udio %	BOD	Udio %
0-19	17.220	6,3%	11.906	8,9%	5.314	3,8%
20-39	28.606	10,4%	22.598	16,9%	6.008	4,2%
40-64	75.206	27,3%	48.621	36,4%	26.585	18,8%
65+	154.028	56,0%	50.434	37,8%	103.594	73,2%
Ukupno	275.060	100,0%	133.559	100,0%	141.501	100,0%

BOD: Bolno-opskrbni dani

Tablica 10.

Bolno-opskrbni dani (BOD), stacionarno liječenje zbog padova (W00-W19) prema dobi i spolu (apsolutni broj i udio), 2020.

Dob	Ukupno		Muški		Ženski	
	BOD	Udio %	BOD	Udio %	BOD	Udio %
0-19	5.766	4,0%	3.966	7,0%	1.800	2,1%
20-39	7.802	5,5%	6.078	10,7%	1.724	2,0%
40-64	32.756	23,0%	19.946	35,0%	12.810	15,0%
65+	96.096	67,5%	26.989	47,4%	69.107	80,9%
Ukupno	142.420	100,0%	56.979	100,0%	85.441	100,0%

BOD: Bolno-opskrbni dani

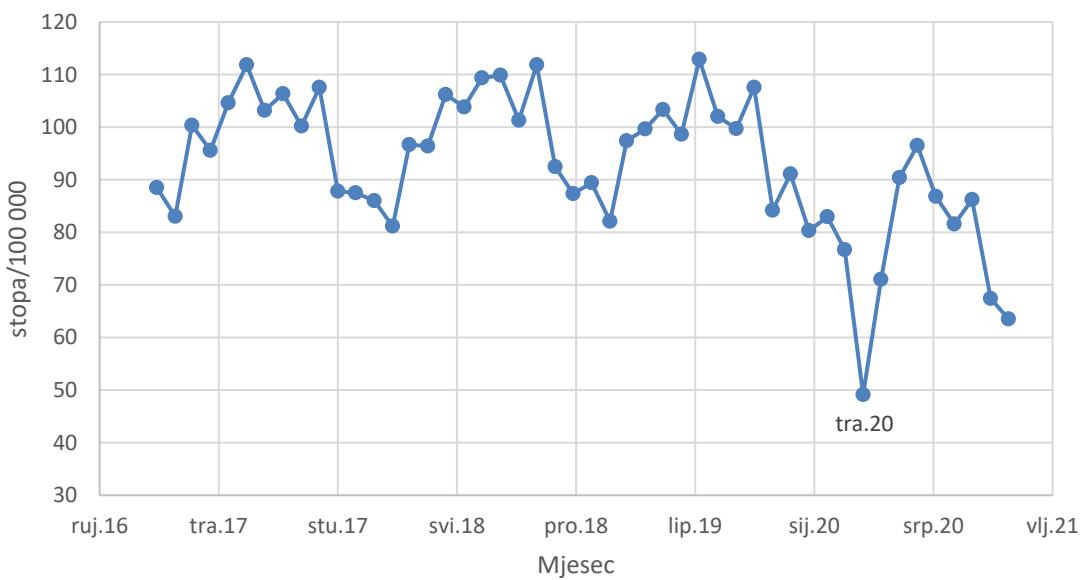
Napomena: izvor podataka za sve pokazatelje (slika 1 - 4; tablica 1 - 9): Baza podatka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Morbiditet od ozljeda u vremenu epidemije COVID-19

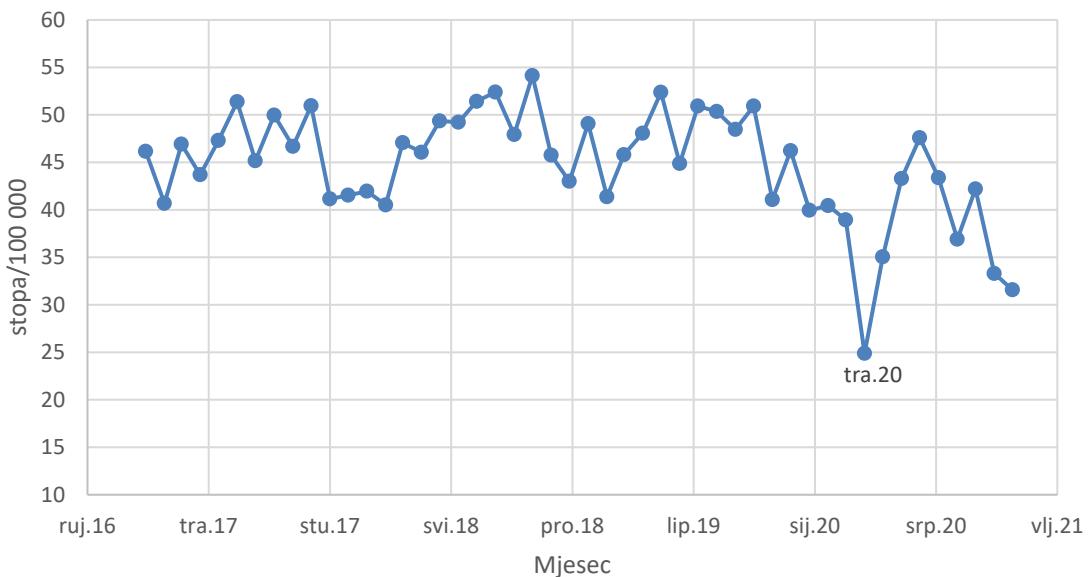
U usporedbi s prethodnim godinama, u 2020. godini zabilježeno je manje hospitalizacija od svih bolesti i stanja. Na slici 1 vidljivo je kako su stope hospitalizacija uslijed ozljeda (V01-Y98) naglo pale s uvođenjem lockdowna krajem ožujka 2020. (pad vidljiv u travnju) te nisu dosegle razine prethodnih godina do kraja 2020. Također je vidljiv i sezonski varijabilitet (i u godinama prije COVID-19), s većom stopom hospitalizacija zbog ozljeda tijekom ljetnih mjeseci.

Sličan je sezonalitet vidljiv i kod hospitalizacija zbog prometnih nesreća (Slika 3), dok je nešto manje izražen kod hospitalizacija zbog padova (Slika 2). Međutim, nagli pad u travnju 2020. vidljiv je i kod prometnih nesreća i kod padova, pri čemu su hospitalizacije zbog prometnih nesreća dosegle pretpandemijsku razinu do kraja 2020., dok su stope hospitalizacija uslijed padova ostale nešto niže.

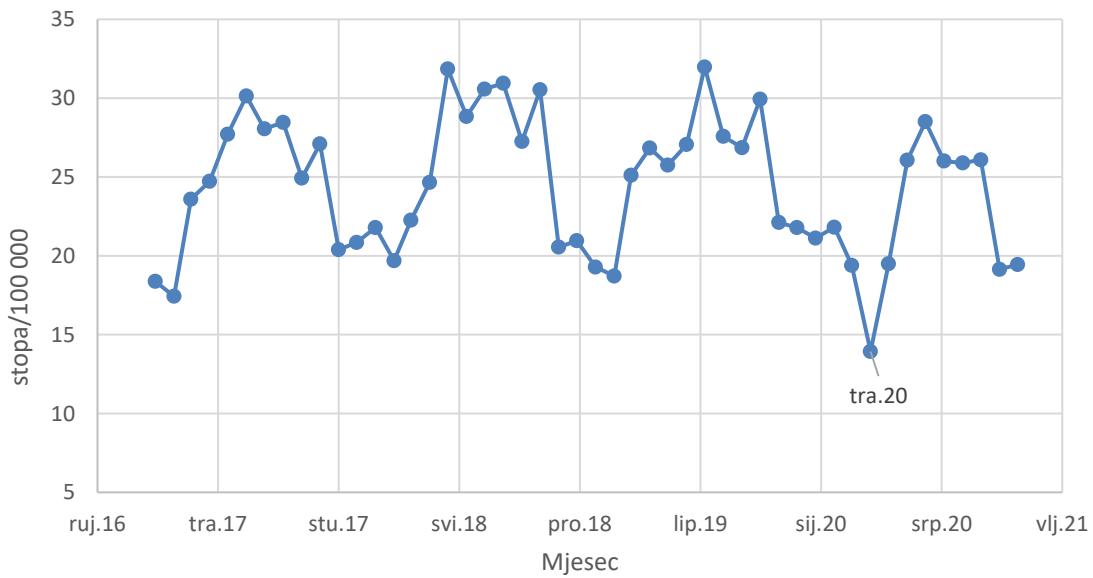
Slika 1. Hospitalizacije zbog ukupnih ozljeda (V01-Y98) u Hrvatskoj 2017.-2020. godine, po mjesecima

Slika 2. Hospitalizacije zbog padova (W00-W19) u Hrvatskoj 2017.-2020. godine, po mjesecima

Slika 3. Hospitalizacije zbog prometnih nesreća (V01-V99) u Hrvatskoj 2017.-2020. godine, po mjesecima

Izvanbolnički morbiditet

Primarna zdravstvena zaštita

U Hrvatskoj je u 2020. godini u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (opća medicina i zdravstvena zaštita dojenčadi i predškolske djece) ukupno utvrđeno 14.643.146 bolesti i stanja, od toga 491.237 (3,4%) dijagnoza iz skupine ozljeda (V01-Y98). Od ukupnog broja ozljeda njih 127.706 (26%) je zabilježeno u starijih osoba (iznad 65 godina), a u djece (0-19 godina) 83 612 (17,0%). Prometne nesreće su zabilježene 34.143 puta (7,0%) većinom u dobi: 20-64 godine (25.650) (tablica 1).

Tablica 1.

Broj utvrđenih dijagnoza iz skupine vanjskih uzroka ozljeda u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u Hrvatskoj 2020. godine

	UKUPNO	0-6	7-19	20-64	65+
Prometne	34.143	322	3.386	25.650	4.785
V01-V99					
Ostale nenamjerne	425.657	22.509	52.130	237.170	113.848
W00-X59					
Napad	3.825	98	423	2.678	626
X85-Y09					
Ostalo	47.891	2.480	4.719	27.947	12.745
Sve ozljede	491.237	29.949	58.663	279.919	127.706
V01-Y98					

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis za 2020., tablčni podaci

Djelatnost hitne medicinske pomoći

U Hrvatskoj je u 2020. godini u djelatnosti izvanbolničke hitne medicinske pomoći ukupno utvrđeno 585.884 bolesti i stanja, od toga 92.946 (15,9%) dijagnoza iz skupine ozljeda (V01-Y98). U djece (0-19) je utvrđeno 17.750 ozljeda, a u starijih osoba (65+) 24.042 ozljede. Prometne nesreće sa 10.253 zabilježenih dijagnoza sudjeluju s udjelom od 11,0% u ukupnim ozljedama. Najviše prometnih nesreća zabilježeno je u dobi 20-64 godine: 6.960 (67,9%) (tablica 2).

Tablica 2.

Broj utvrđenih dijagnoza iz skupine vanjskih uzroka ozljeda u djelatnosti hitne medicinske pomoći u Hrvatskoj 2020. godine

	UKUPNO	0-6	7-19	20-64	65+
Prometne	10253	402	1645	6960	1246
V01-Y99					
Ostale nenamjerne	68019	5726	7387	34466	20440
W00-X59					
Napad	2836	48	409	2111	268
X85-Y09					
Ostalo	11838	698	1435	7617	2088
Sve ozljede	92946	6874	10876	51154	24042
V01-Y98					

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis za 2020., tablični podaci

OZLJEDE KAO UZROK INVALIDITETA

Prema podacima *Registra osoba s invaliditetom* u Hrvatskoj (stanje na dan 14.07.2022.) je 621.012 osoba s invaliditetom, od čega 352.278 (56,7%) osoba muškog spola i 268.734 (43,3%) osobe ženskog spola. Od navedenog broja njih 8.459 (1,4%) ima vanjski uzrok ozljede (V01-Y98) kao uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu koja pridonosi funkcionalnom oštećenju. Od ukupno 8.459 osoba za koje je poznat vanjski uzrok ozljede, njih 6.287 (74,3%) su osobe muškog spola, a 2.172 (25,7%) su osobe ženskog spola. U oba spola prometne nesreće (V01-V99) navedene su kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetne dijagnoze) kod 1.800 osoba (21,3%), padovi kod 976 osoba (11,5%), a ozljede nastale u ratu kod 2.601 osobe (30,7%) (tablica 1). U osoba muškog spola prometne nesreće (V01-V99) navedene su kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetne dijagnoze) kod 1.207 osoba (19,2%), padovi kod 556 osoba (8,8%), a ozljede nastale u ratu kod 2.463 osobe (39,2%) (tablica 2). U osoba ženskog spola prometne nesreće (V01-V99) navedene su kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetne dijagnoze) kod 593 osobe (27,3%), padovi kod 420 osoba (19,3%), a ozljede nastale u ratu kod 138 osoba (6,4%) (tablica 3).

Podaci o osobama s invaliditetom za potrebe Registra prikupljaju se iz više izvora te se ne navodi uvijek vanjski uzrok ozljede. Prema podacima Registra 72.075 osoba (M: 59%, Ž: 41%) ima kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetnu dijagnozu) dijagnozu iz skupine naravi ozljeda (S00-T98). Pojedine dijagnoze iz skupine ozljeda pripadaju u skupinu dijagnoza koje se klasificiraju kao teži oblici invaliditeta, primjerice amputacija oba ekstremiteta.

Tablica 1.

Prikaz broja osoba s invaliditetom zbog ozljeda (vanjski uzroci) u Hrvatskoj prema dobnim skupinama, ukupno

DOB	UKUPNO V01-Y98	PROMETNE V01-V99	PADOVI W00-W19	OZLJEDE U RATU Y36	OSTALO
0-19	129	18	5	1	105
20-39	677	249	78	12	338
40-64	4551	804	308	1889	1550
65+	3102	729	585	699	1089
UKUPNO	8459	1800	976	2601	3082

Izvor: Registar osoba s invaliditetom

Tablica 2.

Prikaz broja osoba s invaliditetom zbog ozljeda (vanjski uzroci) u Hrvatskoj prema dobnim skupinama, muškarci

DOB	UKUPNO V01-Y98	PROMETNE V01-V99	PADOVI W00-W19	OZLJEDE U RATU Y36	OSTALO
0-19	72	13	2	0	57
20-39	454	168	60	9	217
40-64	3699	577	210	1831	1081
65+	2062	449	284	623	706
UKUPNO	6287	1207	556	2463	2061

Izvor: Registar osoba s invaliditetom

Tablica 3.

Prikaz broja osoba s invaliditetom zbog ozljeda (vanjski uzroci) u Hrvatskoj prema dobnim skupinama, žene

DOB	UKUPNO V01-Y98	PROMETNE V01-V99	PAĐOVI W00-W19	OZLJEDE U RATU Y36	OSTALO
0-19	57	5	3	1	48
20-39	223	81	18	3	121
40-64	852	227	98	58	469
65+	1040	280	301	76	383
UKUPNO	2172	593	420	138	1021

Izvor podataka: Registar osoba s invaliditetom

IZVORI PODATAKA I LITERATURA

1. European Health for All Database (HFA-DB), World Health Organization. November, 2021.
<https://gateway.euro.who.int/en/datasets/european-health-for-all-database/>
2. Global Burden of disease
https://www.who.int/healthinfo/global_burden_disease/estimates/en/
3. Podaci o umrlima Državnog zavoda za statistiku, 2011. - 2020.
4. Mortalitetna baza. Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2011. - 2020.
5. Baza podataka o hospitalizacijama 2011. - 2020. Hrvatski zavod za javno zdravstvo.
6. Registar osoba s invaliditetom. Hrvatski zavod za javno zdravstvo.
7. Međunarodna klasifikacija bolesti i srodnih zdravstvenih problema, deseta revizija, Medicinska naklada. Zagreb, 2012.
8. Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2020. godinu (tablični podaci). Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 2021.
9. Falls. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/falls>
10. Injuries: a call for public health action in Europe. An update using the 2015 WHO global health estimates.
http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0018/348102/WH08_IJ_complete-web-version.pdf?ua=1
11. Global status report on road safety 2018. World health organization. Geneva, 2018.
https://www.who.int/violence_injury_prevention/road_safety_status/2018/en/
12. Brkić Biloš I. Ozljede u Republici Hrvatskoj. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 2014.
13. Injuries in the European Union. Summary of injury statistics for the year 2008.- 2010. Eurosafte, 2013.
14. Injuries in the European Union. Summary of injury statistics for the year 2013.- 2015. Eurosafte, 2017.
15. Fact sheets on sustainable development goals: health targets. Road Safety.
http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0003/351444/3.6-Fact-sheet-SDG-Road-safety-FINAL-10-10-2017.pdf?ua=1
16. TraumaRegisterDGU. <http://www.traumaregister-dgu.de/index.php?id=144>

www.hzjz.hr